

ingediend op **2011** (2023-2024) – Nr. 1
8 februari 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003
houdende bescherming
van het roerend cultureel erfgoed
van uitzonderlijk belang,
wat betreft een recht van voorkoop
voor roerend cultureel erfgoed,
en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013,
wat betreft de bescherming van topstukken
die beschermd zijn door de monumentenwetgeving

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 9 juni 2023	31
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media	41
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	47
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	61
Advies van de Topstukkenraad	69
Voorontwerp van decreet van 29 september 2023	75
Advies van de Raad van State	85
Ontwerp van decreet	99

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 24 JANUARI 2003 HOUDENDE BESCHERMING VAN HET ROEREND CULTUREEL ERFGOED VAN UITZONDERLIJK BELANG, WAT BETREFT EEN RECHT VAN VOORKOOP VOOR ROEREND CULTUREEL ERFGOED, EN HET ONROERENDERFGOEDDECREET VAN 12 JULI 2013, WAT BETREFT DE BESCHERMING VAN TOPSTUKKEN DIE BESCHERMD ZIJN DOOR DE MONUMENTENWETGEVING

Samenvatting

- Met dit ontwerp van decreet wordt een voorkooprecht voor de Vlaamse Gemeenschap ingevoerd bij de openbare verkoop van topstukken in de zin van het Topstukkendecreet.

Het voorkooprecht wordt uitgevoerd aan de prijs van het laatste bod.

- Tevens wordt met dit ontwerp van decreet het Topstukkendecreet van toepassing gemaakt voor toelatingen en subsidiëring van fysieke ingrepen aan topstukken in monumenten beschermd door het Onroerenderfgoeddecreet.
- Met dit ontwerp van decreet worden tevens bepalingen ingevoerd voor wat betreft gegevensverwerking in uitvoering van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit ontwerp van decreet strekt tot realisatie van volgende acties opgenomen in de Beleids- en Begrotingstoelichting bij de begrotingsopmaak 2023 (hierna "BBT BO 2023"):

- Invoeren van een voorkooprecht voor belangrijke cultuurgooederen bij publieke veilingen. (OD A.2.2 "Beleidskader en instrumentarium afstemmen op de huidige ontwikkelingen en tendensen").

Deze actie werd mee opgenomen in de BBT BO 2023 op basis van de beleidsaanbevelingen die de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed (Topstukkenraad) formuleerde voor de legislatuur 2019-2024.

Deze aanbeveling luidde als volgt:

"De Topstukkenraad ziet de verwerving van topstukken via het Topstukkenfonds als een belangrijke pijler van het Topstukkenbeleid. In dat kader adviseert de Topstukkenraad om, naar analogie van het in Frankrijk geldende 'droit de préemption', een voorkooprecht bij publieke veilingen in te voegen in het

Topstukkendecreet. Een dergelijk voorkooprecht zou de Vlaamse overheid toelaten om bij publieke veiling van kunstwerken, eens de verkoop is afgehamerd door de veilingmeester, in de rechten van de hoogste bidder te treden en het kunstwerk in kwestie te verwerven. Omdat een dergelijk recht enkel tegen het hoogste en finale bod kan worden uitgeoefend, geldt een dergelijk voorkooprecht niet als marktverstoring” (advies Topstukkenraad d.d. 12/03/2020).

- Invoeren van een verbeterde procedure voor toelatingen en subsidiëring van fysieke ingrepen bij topstukken die zowel beschermd worden door het Topstukkendecreet als door het Onroerenderfgoeddecreet (OD A.2.4 “Een sterk partnerschap realiseren met andere beleidsdomeinen, sectorspelers en middenveld).

- Daarnaast voert dit ontwerp een aantal aanpassingen door in het Topstukkendecreet om dit in lijn te brengen met de GDPR-regelgeving.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Omgevingsanalyse

1. Voorkooprecht

1.1. Voorkooprecht in Vlaanderen.

- **De wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen**

De Wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen was de eerste regelgeving met algemene draagwijdte op het behoud van monumenten en landschappen. Deze wet wordt hierna ‘Monumentenwet’ genoemd. Ze bevatte zowel een regeling voor de bescherming van het onroerend cultureel erfgoed, met name de monumenten, de gebouwen en de landschappen, als voor de bescherming van het roerend cultureel erfgoed, met name de roerende goederen in overheidsbezit die al dan niet deel uitmaken van monumenten, gebouwen en landschappen.

Artikel 19 van de Monumentenwet bepaalde dat de toelating van de Koning, na advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, vereist was voor de restauratie, het herstel of de vervreemding van geïnventariseerde voorwerpen. Het Koninklijk Besluit dat de vervreemding toeliet, kon een recht van voorkoop ten gunste van de openbare verzamelingen van het Rijk bevatten.

- **Het decreet van 17 november 1982 houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium**

Met het decreet van 17 november 1982 kreeg het roerend cultureel erfgoed in de Vlaamse Gemeenschap een beschermingsregeling die in de plaats kwam van de in de Monumentenwet van 1931 ingeschreven regeling.

Artikel 32 van dit decreet voorzag in een recht tot voorkoop ten gunste van de Vlaamse overheid, overdraagbaar naar andere overheidsinstanties. Dit recht tot voorkoop was zowel van toepassing bij openbare verkopen als bij privéverkopen.

'Artikel 32: Onverminderd het bepaalde in de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen heeft de Executieve, bij verkoop, zowel openbaar of uitterhand, van voorwerpen en verzamelingen behorend tot het roerend cultureel patrimonium en waarvoor beroep werd gedaan op de bepalingen van artikel 23 van dit decreet, een voorkooprecht. Dit recht kan door de Executieve aan andere overheidsinstanties worden overgedragen.'

Dit decreet bleef, door het uitblijven van de nodige uitvoeringsbesluiten, echter grotendeels dode letter. Er werden binnen dit decretale kader geen voor kopen gerealiseerd. Dit decreet werd opgeheven bij de invoering van het Topstukkendecreet.

- **Decreet houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang van 24 januari 2003 (Topstukkendecreet)**

Het huidige Topstukkendecreet voorziet bij vervreemding van topstukken niet in een voorkooprecht ten gunste van de Vlaamse Overheid.

1.2. Voorkooprecht Franse Gemeenschap.

1.2.1. Rechtsgrond

Artikel 18 en artikel 19 (hoofdstuk 4) van het decreet van 17 maart 2022 betreffende de bescherming van het roerend cultureel erfgoed.

1.2.2. Beschrijving

De Franse Gemeenschap beschikt over een voorkooprecht, uit te oefenen tegen de prijs van het laatste bod in geval van openbare verkoop van topstukken en belangrijke cultuurgoederen. Daarnaast is de regering van de Franse Gemeenschap eveneens gemachtigd om bij een onderhandse verkoop een voorkooprecht uit te oefenen tegen de prijs die verkoper en koper overeen kwamen.

1.3. Voorkooprecht Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

1.3.1. Rechtsgrond

Artikel 23 van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 25 april 2019 betreffende het roerend en immaterieel cultureel erfgoed voorziet in een recht van voorkoop.

1.3.2. Beschrijving

Het Brusselse Gewest beschikt over een voorkeepsrecht, uit te oefenen tegen de prijs van het laatste bod in geval van openbare verkoop van cultuurobjecten beschermd krachtens de bovenstaande ordonnantie. Daarnaast is de regering van het Brusselse Gewest eveneens gemachtigd om een voorkeepsrecht uit te oefenen tegen de prijs die verkoper en koper overeen kwamen bij een onderhandse verkoop.

1.4. Voorkeepsrecht buiten België

Het recht van voorkoop is in de beschermingswetgeving van een aantal Europese landen opgenomen. Zo onder meer Frankrijk, Spanje en Italië. Ook buiten Europa kennen verschillende landen (bv. Canada) een dergelijke regeling. In de beschermingswetgeving van Duitsland, Engeland en Nederland wordt dan weer geen voorkeepsrecht voorzien.

Frankrijk heeft een lange traditie met betrekking tot voorkeepsrecht. Bij elke openbare verkoop (vente publique) of onderhandse verkoop (vente de gré à gré) van kunstwerken kan de Franse Staat een recht van voorkoop uitoefenen.

De voorwaarden en de procedureregels met betrekking tot dit recht van voorkoop zijn vastgelegd in de artikelen L123-1 tot L123-3 van de Code du Patrimoine.

2. Dubbel beschermde topstukken (beschermd door het Topstukkendecreet en door het Onroerenderfgoeddecreet)

Bij de opstelling van het Topstukkendecreet in 2003 werd ervoor gekozen om zowel roerende goederen als roerende goederen onroerend door bestemming op te nemen in de Topstukkenlijst (zie Stuk 1339 (2002-2003) – Nr. 1, pagina 19).

Artikel 3, §2, van het huidige Topstukkendecreet regelt de samenloop van de beschermingsmaatregelen van het Topstukkendecreet en van de Monumentenwetgeving.

Er werd toen voor gekozen om voorrang te geven aan de bepalingen van de Monumentenwet inzake de toelating tot fysieke ingrepen en inzake de subsidiëring van deze ingrepen. De bepalingen van het Topstukkendecreet hierover gelden enkel wanneer de bevoegde minister voor cultuur dit expliciet zo bepaalt. Op dit moment gaat het om een beperkt aantal stukken, met als bekendste voorbeeld het Lam Gods-retabel.

Deze dubbele bescherming – én als topstuk én als cultuurobject – maakt de regelgeving voor de eigenaar/beheerder echter onnodig complex. De huidige bevoegdheidsverdeling schept onduidelijkheid bij de eigenaars en beheerders over de bevoegdheden van de respectieve overheidsinstanties en is in een aantal gevallen ook nadelig voor de eigenaars en beheerders door de lagere subsidiepercentages die gelden binnen de regeling van het Onroerenderfgoeddecreet.

Vandaar dat dit ontwerp van decreet voorstelt om naar de toekomst toe de toelatingen tot fysische ingrepen en de subsidiëring van deze ingrepen met betrekking tot topstukken maximaal te regelen via het Topstukkendecreet.

3. GDPR

Het Topstukkendecreet dateert uit 2003. De huidige bepalingen van het Topstukkendecreet zijn niet meer in overeenstemming met de bescherming zoals die voorzien wordt in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU) van 14 april 2016.

Beleidsmaatregelen

Dit ontwerp voert een voorkooprecht in voor de Vlaamse Gemeenschap bij de openbare verkoop van topstukken, vereenvoudigt de samenloop van de beschermingsregelingen die voor topstukken gelden en past het Topstukkendecreet aan voor wat betreft de bescherming van de privégegevens die in uitvoering van het Topstukkendecreet worden bijgehouden

Impactanalyse

Maatschappelijke impact

De decretale invoering van een voorkooprecht voor de Vlaamse Overheid laat toe dat de Vlaamse overheid voorwerpen verworft die een uitzonderlijke archeologische, historische, cultuurhistorische, artistieke of wetenschappelijke betekenis voor de Vlaamse Gemeenschap hebben om deze te bewaren en te ontsluiten voor de huidige en toekomstige generaties.

De overige wijzigingen zijn eerder technisch van aard. Deze wijzigingen hebben als dusdanig slechts een beperkte impact.

Armoedetoets

Voor dit ontwerp van decreet werd geen armoedetoets gemaakt omdat de inhoud ervan geen specifieke impact heeft op mensen die in armoede leven.

Impact op de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

Dit ontwerp van decreet raakt niet aan de grondrechten en het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

De voorkoopregeling zorgt ervoor de Vlaamse Overheid topstukken goedkoper kan verwerven dan in het geval ze actief dient mee te bieden bij een openbare verkoop.

De uitgaven voor aankopen van en subsidiëring van fysische ingrepen op topstukken worden op het Topstukkenfonds aangerekend (zie hoofdstuk VI van het Topstukkendecreet).

Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER)

Dit ontwerp van decreet heeft geen rechtstreekse impact op kinderen en jongeren.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Dit ontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale of provinciale besturen of op Brussel.

Implementatie

Datum inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding is 1 januari 2024.

Communicatie naar belanghebbenden

De veilinghuizen zullen via hun beroepsvereniging geïnformeerd worden over de invoering van het voorkooprecht. Er zal met de beroepsvereniging overlegd worden hoe dit het best gebeurt.

Handhaving en toezicht

De handhaving van de bepalingen uit het Topstukkendecreet gebeurt door het departement Cultuur, Jeugd en Media, afdeling Waarborgen en Beheren, Team Cultuurgoeieren.

Artikel 4 van het ontwerp voegt in het Topstukkendecreet een strafrechtelijke sanctie in voor de personen die verzuimen de kennisgevingen opgenomen in het voorontwerp te doen of die het voorkooprecht van de Vlaamse Regering miskennen.

C. Totstandkomingsprocedure

C.1. Goedkeuringen Vlaamse Regering

Het ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023/60 dat verleend werd op 16 maart 2023.

De Vlaamse Regering heeft haar eerste principiële goedkeuring voor dit voorontwerp van decreet gegeven op 9 juni 2023 (VR 2023 0906 DOC.0679/1, DOC.0679/2 en DOC.0679/3).

De Vlaamse Regering heeft haar tweede principiële goedkeuring voor dit voorontwerp van decreet gegeven op 29 september 2023 (VR 2023 2909 DOC.1237/1, DOC.1237/2BIS, DOC.1237/3, DOC.1237/4, DOC.1237/5, DOC.1237/6 en DOC.1237/7).

C.2. Het advies van de SARC

De SARC heeft zijn advies gegeven op 5 juli 2023.

Hierna worden de opmerkingen van de SARC overlopen samen met de reactie erop.

De SARC formuleerde een positief advies:

“De SARC kijkt positief naar deze aanvulling op het bestaande Topstukkendecreet, waarbij het voorkeurecht op topstukken bij veilingen verder de vervreemding van topstukken uit Vlaanderen wil tegengaan.

Met dit nieuwe decreet wordt ook gezorgd voor een éénduidige regeling wat betreft de subsidiëring van fysieke ingrepen op topstukken die onroerend zijn door bestemming. Het is positief voor eigenaars en beheerders van monumenten met dergelijke topstukken dat alle toelatingen hiertoe nu via één kanaal zullen verlopen. Bij dergelijke aanvragen zal de Topstukkenraad ook steeds overleggen met het Agentschap Onroerend Erfgoed. De SARC looft dit mooie voorbeeld van transversale erfgoedpak tussen het Departement CJM en Agentschap Onroerend Erfgoed. Het verdient ook aanbeveling om een modus operandi met de Fédération Wallonie-Bruxelles af te spreken over de omgang met situaties waarbij een Franstalige publieke of private eigenaar een Vlaams topstuk zou aankopen.”

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

OVERDRACHT VOORKEURECHT

De SARC formuleerde volgend advies:

“Via artikel 6 wil de Vlaamse Regering het voorkeurecht ook kunnen overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties of aan derden met een belangeloos doel. De Memorie van Toelichting verduidelijkt dat het ‘onder meer om de openbare besturen (gaat) die inrichtende macht zijn van erfgoedinstellingen, zo bijvoorbeeld de lokale en regionale overheden binnen het Nederlandse taalgebied’. De SARC raadt aan om bij de samenstelling van deze limitatieve lijst goed af te stemmen op de erkende collectie-beherende organisaties in Vlaanderen. Het is belangrijk dat bij de samenstelling geen relevante instanties of organisaties over het hoofd gezien worden. Het is ook belangrijk om te verduidelijken of de overdracht mogelijk is naar specifieke organisaties, naar lokale besturen, naar stichtingen, etc. De SARC stelt ook voor om tijdig een duidelijk plan van aanpak uit te werken voor het bepalen van de best geplaatste collectiebeherende organisaties (musea, erfgoedbibliotheken, culturele archieven) waar een nieuw verworven topstuk zal worden ondergebracht.”

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

In samenwerking met de erfgoedsector zal worden nagegaan hoe het beste vorm kan gegeven worden aan de lijst van overheden, organisaties en andere rechtspersonen aan wie het voorkeurecht kan worden overgedragen.

De toewijzing van het aangekochte topstuk zal gebeuren door de minister bevoegd voor cultuur.

BALANS TUSSEN DE VLAAMSE OVERHEID EN DE KUNSTMARKT

De SARC formuleerde volgend advies:

“De SARC wil wijzen op het Angelsaksische systeem van ‘export licensing’ als een good practice. Daar treedt het mechanisme pas in actie als een werk

dreigt uitgevoerd te worden. De overheid en de geïnteresseerde instelling hebben dan een vaste termijn (soms te verlengen) om de middelen bij elkaar te zoeken. Zo wordt er niet ingegrepen in de interne kunstmarkt, alleen bij risico op export en patrimoniumverlies. Het is niet duidelijk wat er gebeurt als Vlaanderen haar recht opneemt, de termijnen dus beginnen te lopen en Vlaanderen uiteindelijk toch verkiest haar recht niet uit te oefenen. In dat geval kunnen verkoper, veilinghuis en koper schade lijden, bijvoorbeeld wanneer de koper uiteindelijk door uitstel afziet van aankoop. Worden de veilinghuizen geacht de regelgeving in hun verkoopsvoorwaarden op te nemen om zulke situaties te vermijden? Tenslotte, wat gebeurt er als bij een binnenlandse verkoop wordt afgezien van het voorkeepsrecht en hetzelfde stuk wordt later verkocht aan een buitenlandse koper? Kan Vlaanderen dan een eerdere evaluatie herzien?"

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

De regels voor het buiten Vlaanderen brengen van een topstuk zijn vastgelegd in hoofdstuk V van het Topstukkendecreet. Deze regeling is analoog aan die van het Angelsaksische systeem van 'export licensing'. Deze regeling staat los van het voorliggende voorstel tot invoering van een recht van voorkoop bij publieke veilingen van topstukken. Het niet uitoefenen van het recht op voorkoop heeft geen invloed op het bepaalde in hoofdstuk V van het Topstukkendecreet. Voor het buiten Vlaanderen brengen van een topstuk is steeds een voorafgaande toelating vereist vanwege de Vlaamse overheid. De bepalingen van hoofdstuk V blijven onverkort geldig. Het niet uitoefenen van een recht van voorkoop bij publieke veilingen geldt geenszins als een impliciete toelating om het topstuk na verkoop buiten Vlaanderen te brengen.

Indien de Vlaamse Overheid haar voorkeepsrecht niet uitoefent en dus niet besluit in de rechten en plichten te treden van de hoogste bidder, dan heeft dit geen effect op de rechten en plichten van de verkoper, de veilinghouder en de koper die ontstaan zijn bij de "afhamering" van het werk. Deze blijven onverkort geldig. De termijnen binnen dewelke de Vlaamse overheid moet beslissen om al dan niet haar voorkeepsrecht uit te oefenen zijn beperkt en leiden niet tot schade.

De veilinghuizen zullen wettelijk gebonden zijn om bij veiling van topstukken de voorgestelde decretale bepalingen na te leven, ook al zouden die niet expliciet opgenomen worden in hun veilingsvoorwaarden. Het is evenwel uiteraard zeer aanbevolen dat de veilinghuizen, eens dit decreet afgekondigd werd, hun veilingsvoorwaarden aan deze nieuwe regeling aanpassen.

GEVAAR VAN PRIJSVERTEKENING

De SARC formuleerde volgend advies:

"Het systeem is kwetsbaar omdat verkopers de overheid in zekere zin tot aankoop kunnen dwingen, ook wanneer er geen risico op export bestaat. Zo wordt de marktpositie van verzamelaars met belangrijke werken versterkt. Men kan niet uitsluiten dat een stroman voor de verkoper de prijs opdrijft als het evident is dat een werk een echt topstuk is en de overheid eigenlijk dus niet anders kan dan aankopen. Dat soort marktvertekening speelt onder het systeem van 'export licensing' alleen bij uitvoer en dan is de meerkost te verantwoorden doordat het topstuk geëxporteerd dreigt te worden. Dat kan hier niet gebeuren (uitvoervergunning cultuurgooederen) dus de eventuele meerkost is moeilijker te verantwoorden. In het geval van een dergelijk scenario waarbij de prijs van een topstuk wordt opgedreven, kan Vlaanderen afzien van aankoop op basis van de prijs als alle criteria

voor 'topstuk' wel aanwezig zijn? Dat zou bescherming bieden tegen prijsvertekening. Bovendien is de termijn van zestig dagen dan zeer kort om zelf bovenop nog bijkomende fondsen te vinden. De SARC vindt het wenselijk om in dat geval een uitzonderingsprocedure mogelijk te maken waardoor bij echt belangrijke stukken langer geld kan worden gezocht."

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

De Vlaamse overheid is binnen deze regeling geen bidder. Het is pas na de toewijzing van het cultuurgood aan de hoogste bidder dat de Vlaamse overheid moet besluiten of zij al dan niet haar voorkooprecht wil uitoefenen en in de rechten en plichten van de hoogste bidder wenst te treden. Het risico van een verstoring van de prijsvorming is dus zeer beperkt. Het huidige ontwerp van decreet zorgt ervoor dat de overheid topstukken kan verwerven (en dat eigenaar en veilinghouder topstukken kunnen verkopen) tegen een correcte marktprijs.

Er is geen verplichting tot aankoop voor de Vlaamse Gemeenschap.

De beslissingstermijn van 60 dagen moet enerzijds een spoedige afhandeling, rechtszekerheid en duidelijkheid bieden aan verkoper/koper en anderzijds de Vlaamse overheid voldoende tijd bieden om tot een bindende aankoopbeslissing te komen.

De voorgestelde termijn van 60 dagen is dezelfde als de termijn die gehanteerd wordt in het 'Decret portant portant du patrimoine culturel mobilier' van 17 maart 2022 van de Franse Gemeenschap (artikel 19, §2).

PRIVATE TRANSACTIES

De SARC formuleerde volgend advies:

"De Vlaamse Gemeenschap komt alleen in actie bij openbare veilingen en dus niet bij private transacties, zoals het onderling overdragen van een werk via een kunsthandelaar. Zo vallen private transacties uit de boot maar deze vallen wel onder de uitvoervergunning cultuurgoederen. In Wallonië en Brussel mag de overheid ook tussenkomen bij een onderlinge overdracht. De SARC vraagt om te bekijken of een dergelijke regeling ook in Vlaanderen kan worden ingevoerd zodat belangrijke stukken niet verloren gaan via private transacties."

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

Bij de opstelling van het ontwerp van decreet werd inderdaad overwogen of deze regeling al dan niet ook van toepassing moest zijn op private transacties van topstukken.

Wat dit betreft wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking van artikel 3 van dit ontwerp van decreet:

"Er werd voor geopteerd om het voorkooprecht te beperken tot de topstukken die op veiling gebracht worden. De invoering van een voorkooprecht op onderhandse overeenkomsten werd overwogen. Besloten werd evenwel om dit niet te doen omwille van het ontbreken van de publieke prijsvorming (die openbare verkopen

wel bieden) en omwille van de veelheid van vormen en voorwaarden die dergelijke onderhandse contracten kunnen aannemen.”

Op basis van bovenstaande overweging werd en wordt het niet aangewezen geacht om ook de private transacties van topstukken onder dit voorstel te laten vallen.

C.3. Het advies van de Topstukkenraad

De Topstukkenraad (Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed) heeft haar advies gegeven op 12 september 2023.

C.3.1. VOORKOOP

ALGEMEEN

De Topstukkenraad formuleerde een positief advies:

“De Raad is verheugd dat er een regeling voor **voorkooprecht** voor topstukken in aantocht is. Deze regeling komt tegemoet aan één van de beleidsaanbevelingen die de Raad formuleerde voor de legislatuur 2019-2024: de invoer van een voorkooprecht op topstukken.

De Raad geeft dan ook een principiële gunstig advies voor dit voorstel”

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

SAMENLOOP BEVOEGDHEDEN IN BRUSSEL-HOOFDSTAD

De Topstukkenraad formuleerde volgend advies:

“Zowel de Franse Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en, na goedkeuring van het nu voorliggende ontwerp van dit decreet, ook de Vlaamse Gemeenschap (zullen) beschikken op een recht van voorkoop bij publieke veiling van topstukken in Brussel.

De Raad meent dat om bevoegdheidsconflicten te vermijden, het dan ook aangewezen is om werk te maken van een afstemming over de invulling van deze gedeelde bevoegdheden met het Brussels Gewest en de Franse Gemeenschap.”

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

Het is inderdaad wenselijk om, eens het decreet gestemd, een samenwerkingsakkoord af te sluiten met de andere bevoegde overheden waarin de samenloop van deze bevoegdheden geregeld wordt.

BESLISSINGSTERMIJNEN

De Topstukkenraad formuleerde volgend advies:

“De Raad heeft bedenkingen bij de voorgestelde beslissingstermijn van 60 dagen voor de uitoefening van het voorkooprecht van de Vlaamse overheid.

De Raad noteert dat de opstellers van dit voorontwerp er voor kozen om dezelfde beslissingstermijnen te hanteren als die van de regelingen van de Franse Gemeenschap en het Brussels Gewest.

De Raad begrijpt de logica achter die keuze maar vreest dat deze termijn bij de bidders op veilingen tot teveel onzekerheid zou kunnen leiden. De Raad verkiest het Franse systeem van voorkoop waarbij de Franse overheid op de dag van de zitting zelf beslist/moet beslissen om al dan niet haar recht van voorkoop uit te oefenen.

De Raad erkent dat bij een veiling van topstukken die niet op de Topstukkenlijst staan (maar wel beantwoorden aan de criteria "zeldzaam en onmisbaar" van het Topstukkendecreet) het allicht niet mogelijk is voor de Vlaamse overheid om al op de veiling zich te binden aan de uitoefening van haar voorkooprecht. In dit geval acht de Raad de voorgestelde beslissingstermijn van maximaal 60 dagen na de dag van de veiling aanvaardbaar. Aan de veiling van dit type van stukken wordt van tevoren immers vaak weinig weerklank gegeven.

Voor de topstukken opgenomen in de Topstukkenlijst ligt deze situatie, aldus de Raad, duidelijk anders. Indien dergelijke stukken op veiling kopen dan wordt daar voorafgaand aan de veiling veel publiciteit voor gemaakt. Deze lange aanloop naar de veiling biedt de Vlaamse overheid, zo meent de Raad, de nodige tijd om al voorafgaand aan de veiling te beslissen of zij al dan niet haar voorkooprecht wil uitoefenen en tot aan welke prijs.

Daarom adviseert de Raad om in de regeling voor het voorkooprecht een onderscheid te maken tussen topstukken die op de Topstukkenlijst staan en topstukken die niet op de Topstukkenlijst staan.

1. voor topstukken die op de Topstukkenlijst staan, adviseert de Raad om het Franse systeem te hanteren waarbij het voorkooprecht in de veilingzaal toegepast wordt, na het uitbrengen van het laatste bod. Op die manier is er geen wachttijd van 60 dagen en heeft men onmiddellijk zekerheid over een eventuele aankoop.
2. voor topstukken die niet op de Topstukkenlijst staan, adviseert de Raad om de in het voorontwerp opgenomen regeling toe te passen, met een beslissingstermijn van 60 dagen."

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

Voor de bepaling van de beslissingstermijnen dient inderdaad een evenwicht gezocht te worden tussen de belangen van het veilinghuis, de verkoper/koper (zo spoedig mogelijke afhandeling van de verkoop, zekerheid of de koop al dan niet door kan gaan) enerzijds en de bescherming van het roerend cultureel erfgoed anderzijds. Daarenboven komt dat de Vlaamse overheid voldoende tijd moet krijgen om, wanneer zij haar voorkooprecht wilt uitoefenen, de financiering van deze beslissing rond te krijgen.

In het ontwerp van decreet werd een termijn van zestig dagen opgenomen als compromis tussen deze beide belangen.

De Topstukkenraad stelt, in een afweging van deze beide belangen, voor om de voorgestelde termijn van zestig dagen te behouden voor de topstukken die niet in de Topstukkenlijst werden opgenomen. Voor de in de Topstukkenlijst opgenomen cultuurgooederen stelt de Topstukkenraad voor om, naar Frans voorbeeld, te bepalen dat de Vlaamse Overheid op de veilingzitting zelf haar recht op voorkoop dient uit te oefenen of van dit recht af te zien.

Het is vooreerst interessant om op te merken dat waar de Topstukkenraad de voorgestelde beslissingstermijn van zestig dagen duidelijk te lang vindt (voor de topstukken opgenomen in de Topstukkenlijst), de SARC net vreest dat de in het ontwerp voorziene zestig dagen mogelijks niet zullen volstaan om de Vlaamse Overheid toe te laten om de beslissing tot uitoefening van het voorkooprecht, financiering inclusief, rond te krijgen.

Voorgesteld wordt om de in het ontwerp opgenomen beslissingstermijn van zestig dagen te behouden. Dit heeft als voordeel dat op die manier voor het recht op voorkoop de termijn van zestig dagen dezelfde is als de termijn die gehanteerd wordt in het 'Decret portant sur le patrimoine culturel mobilier' van 17 maart 2022 van de Franse Gemeenschap (artikel 19, §2) en in de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 25 april 2019 betreffende het roerend en immaterieel cultureel erfgoed.

MOGELIJKHEID TOT OVERDRACHT VAN HET VOORKOOPRECHT AAN DERDEN

De Topstukkenraad formuleerde volgend advies:

"De Raad meent dat het belangrijk is om zoveel mogelijk actoren te betrekken bij de bescherming van het cultureel erfgoed.

De Raad is dan ook voorstander van de mogelijkheid van een dergelijke overdracht. De Raad denkt daarbij dan in eerste instantie aan de inrichtende machten van musea en aan verenigingen die de bescherming van het erfgoed tot doel hebben, zoals bijvoorbeeld de Koning Boudewijn Stichting.

Het zal dan wel zaak zijn om bij de verdere uitwerking een soort van 'voorrangs- en overlegregeling' uit te werken om te vermijden dat meerdere erfgoedactoren een voorkooprecht zouden willen uitoefenen op eenzelfde topstuk."

Reactie:

Deze opmerkingen nopen niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

Samen met de limitatieve lijst zal inderdaad een 'voorrangs- en overlegregeling' dienen uitgewerkt te worden om te vermijden dat meerdere erfgoedactoren een voorkooprecht zouden willen uitoefenen op eenzelfde topstuk.

C.3.2. GEGEVENSBESCHERMING

De Topstukkenraad formuleerde volgend advies:

"Wat betreft de decretale wijzigingen voor de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU) en fysieke ingrepen en subsidiering voor topstukken in monumenten die ook beschermd worden door het Onroerenderfgoeddecreet, heeft de Raad geen opmerkingen. Zij

begrijpt uit de memorie en adviezen hierover dat de voorgestelde aanpassingen 'standaard' zijn en reeds in vele decreten werden ingevoegd om ze in overeenstemming te brengen met de vereisten van het GDPR."

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

C.3.3. TOPSTUKKEN BESCHERMD DOOR HET ONROERENDERFGOEDDECREET

De Topstukkenraad formuleerde volgend advies:

"De Raad is geheel en al gewonnen voor dit voorstel dat de regelgeving op dit vlak eenduidiger maakt en voor zowel de erfgoedzorger als voor de erfgoedbeschermer eenvoudiger qua toepassing door de invoering van een 'enig loket' voor deze toelatingen en subsidiëringen.

De memorie van toelichting geeft aan dat in geval van topstukken die ook beschermd worden krachtens het Onroerenderfgoeddecreet de bevoegde ambtenaren van het agentschap Onroerend Erfgoed met raadgevende stem betrokken moeten worden bij de beraadslagingen van de Raad. Op die manier, zo meent de Raad, kunnen inderdaad de kennis, ervaring en inzichten van het agentschap Onroerend Erfgoed 'back office' maximaal bij de advisering en besluitvorming meegenomen worden terwijl 'front office' voor de erfgoedbeheerders er slechts één aanspreekpunt is."

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

C.4. Het advies van de GBA

De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft op 18 juli 2023 beslist om te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten, beschikbaar op het volgende adres: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-65-2023.pdf>.

Reactie:

Er zijn geen wijzigingen aan het ontwerp van decreet nodig aangezien het ontwerp reeds in lijn is met de vereisten van de AVG zoals uitgewerkt in het standaardadvies van de GBA.

C.5. Het advies van de VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft zijn advies gegeven op 18 juli 2023 met referentie 2023/077.

Hierna worden de opmerkingen van de VTC overlopen samen met de reactie hierop.

-Randnummer 13

"Een loutere verwijzing naar de tekst van de AVG volstaat niet. Wat de verwijzing naar punt e) betreft, moet verduidelijkt worden van welke taak van algemeen belang of openbaar gezag bedoeld wordt. De VTC gaat ervan uit dat de

taak van algemeen belang dossierbeheer betreft en beveelt aan om de memorie op dat punt aan te vullen.”

Reactie:

De artikelsgewijze toelichting bij artikel 9 werd aangevuld in opvolging van deze aanbeveling.

-Randnummer 21

“De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn. Gezien de positieve opmerking van de VTC vereist dit geen aanpassing aan het ontwerp van decreet.”

Reactie:

Gezien de positieve opmerking van de VTC vereist dit geen aanpassing aan het ontwerp van decreet.

-Randnummer 24

“De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijke moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG) voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.”

Reactie:

Aangezien er geen persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 of 10 van de AVG worden verwerkt, is een verplichte GEB niet vereist.

De AVG (artikel 35, 3) bepaalt daarnaast in welke gevallen een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) dient te worden uitgevoerd door de verwerkingsverantwoordelijke(n). De AVG bepaalt daarbij dat een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd ingeval van een grootschalige verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, lid 1, of van gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als bedoeld in artikel 101 van de AVG, is het overbodig om dit in een Vlaams decreet of BvR op te nemen. Indien de verwerking door een van de betrokken verwerkingsverantwoordelijken hieronder valt, zal deze een GEB moeten uitvoeren.

De verwerking van strafrechtelijke gegevens in het kader van de uitvoering van het Topstukkendecreet wordt reeds geregeld door artikel 21bis van dat decreet. Het voorliggende ontwerp heeft hierop geen impact.

-Randnummer 33

“De memorie verduidelijkt niet wat er bedoeld wordt met financiële gegevens, tewerkstellingsgegevens en gegevens over expertise zodat de VTC vraagt dat de memorie op dat punt aangevuld wordt om na te gaan of één en ander in overeenstemming is met de minimale gegevensverwerking.”

Reactie:

In navolging van het advies van de VTC worden deze termen nader verduidelijkt in artikel 9 van de artikelsgewijze toelichting.

-Randnummers 40, 41 en 43

"40. De VTC wijst erop dat de beheersregels conform het Bestuursdecreet geen maximale termijnen betreffen.

41. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijken mogen bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt.

42. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, dienen in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens voorzien te worden, of toch minstens criteria opgenomen te worden die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen zodat nagegaan kan worden of voldaan is aan de vereisten van de AVG."

Reactie:

Het voorstel van de VTC wordt gevolgd door in artikel 9 van het ontwerp het ontworpen artikel 26bis, §8 als volgt te herformuleren:

§8. De persoonsgegevens die conform dit artikel door de administratie en het Topstukkenfonds worden verwerkt, kunnen op basis van dit decreet uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de decretale taken. Na afloop van die tien jaar wordt conform artikel III.87, §1, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 een definitieve bestemming toegewezen.

-Randnummers 43 en 44

"43. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).

44. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen nemen."

Reactie:

Artikel 6 van de AVG stelt dat de rechtsgrond specifieke bepalingen kan bevatten om de toepassing van de regels van deze verordening aan te passen. "Juistheid" is geen specifieke bepaling die in een regelgeving moet worden opgenomen. Artikel 6 van de AVG bepaalt de beginselen van de AVG waaraan de verwerking van persoonsgegevens moet voldoen. Daarin staat ook dat verwerkingsverantwoordelijke verantwoordelijk is voor de naleving van deze beginselen en deze dit moet kunnen aantonen.

In het dispositief van een regelgevende tekst mogen geen bepalingen voorkomen die andere bepalingen herhalen, zoals bepalingen die alleen een hogere norm in herinnering brengen door die over te nemen of anders weer te geven (omzendbrief VR 2019/4 Wetgevingstechniek). Het is dus niet aangewezen om het ontwerp van decreet hierop aan te passen. De verplichting inzake 'juistheid' van de gegevens vloeit immers reeds rechtstreeks voort uit de AVG.

-Randnummers 45 en 46

"45. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.

46. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen zoals bedoeld in randnummer 45, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.”

Reactie:

Artikel 12 van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), dat bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt, is rechtstreeks van toepassing op eenieder die optreedt als verwerkingsverantwoordelijke. In het dispositief van een regelgevende tekst mogen geen bepalingen voorkomen die andere bepalingen herhalen, zoals bepalingen die alleen een hogere norm in herinnering brengen door die over te nemen of anders weer te geven (omzendbrief VR 2019/4 Wetgevingstechniek). Het is dus niet aangewezen om het ontwerp van decreet op dit vlak aan te passen.

C.5. Het advies van de Raad van State

- Randnummer 3.1.

In randnummer 3.1. merkt de Raad van State het volgende op: “Er kan inderdaad worden aangenomen dat het belang (zoals omschreven in artikel 2bis van het Topstukkendecreet) dat een beschermd voorwerp of een topstuk dat niet in de toppenstukkenlijst is opgenomen heeft voor de Vlaamse Gemeenschap, wat impliceert dat op het ogenblik dat een roerend goed of een verzameling wordt aangemerkt als topstuk het zich binnen de Vlaamse Gemeenschap moet bevinden, de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap kan verantwoorden. Het gegeven dat op het ogenblik van de verkoop dit niet langer het geval is, doet hieraan geen afbreuk, mede gelet op het feit dat voor de toepassing van het voorkeurecht nog steeds is vereist dat de openbare verkoop in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad plaatsvindt.”

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

- Randnummer 3.2.

In Randnummer 3.2. wijst de Raad van State erop dat zij in het verleden reeds herhaalde malen gewezen heeft op het nut, en zelfs de noodzaak, om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met de verschillende autoriteiten die naar Belgisch recht bevoegd zijn voor de bescherming van roerend cultureel erfgoed. De Raad van State meent dan ook dat in het kader van dit ontwerp van decreet een samenwerkingsovereenkomst met de andere verschillende autoriteiten wenselijk is. Tot slot wijst de Raad van State erop dat het niet uit te sluiten valt dat er ook nog aankooprechten kunnen zijn van overheden in het buitenland die kunnen conflicteren met het voorkeurecht waarin de ontworpen regeling voorziet.

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

- Randnummer 4.

In randnummer 4 acht de Raad van State het nuttig om te wijzen op de naleving van artikel 14 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming van de instellingen', dat het volgende bepaalt: "Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen, kunnen de decreten een recht van voorkoop invoeren, voor zover dit recht van voorkoop geen afbreuk doet aan een op de dag van de inwerkingtreding van dit artikel bestaand recht van voorkoop. Enerzijds kan het decreet geen recht van voorkoop invoeren op de goederen van het federale openbaar of privaat domein; anderzijds kunnen enkel de Gemeenschappen en de Gewesten een recht van voorkoop invoeren op de goederen van hun eigen openbaar of privaat domein."

De Raad van State meent dan ook dat met het oog op de naleving van deze bepaling de goederen van het federale openbaar of privaat domein of van het openbaar of privaat domein van een ander gewest of een andere gemeenschap dienen te worden uitgesloten van het recht van voorkoop.

Reactie:

Het advies van de Raad van State wordt gevolgd door deze goederen expliciet uit te sluiten van het recht van voorkoop.

Daartoe wordt in artikel 4, aan het ontworpen artikel 18^{quinquies}, een nieuwe paragraaf 3 toegevoegd die luidt als volgt:

"§3. Het voorkooprecht vermeld in paragraaf 1, en het subrogatierecht vermeld in paragraaf 2, zijn niet van toepassing op beschermde voorwerpen die tot het federale openbaar of privaat domein, of het openbaar of privaat domein van andere Gemeenschappen of Gewesten behoren."

In artikel 5 wordt aan het ontworpen artikel 18^{sexies}, een nieuwe paragraaf 3 toegevoegd die luidt als volgt:

"§3. Het voorkooprecht vermeld in paragraaf 1 is niet van toepassing op topstukken die tot het federale openbaar of privaat domein, of het openbaar of privaat domein van andere Gemeenschappen of Gewesten behoren"

- Randnummer 5 (met betrekking tot artikelen 4 en 5):

In het licht van het gelijkheidsbeginsel merkt de Raad van State op dat vermits het voorkooprecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod, de Vlaamse Regering een aankoopbeslissing moet nemen binnen de zestig dagen na de zitdag en de eigendom op het topstuk slechts overgaat op het moment dat de Vlaamse Gemeenschap de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald, de rechten van de verkoper voldoende worden gevrijwaard. Bovendien ontstaat in het geval van een topstuk dat niet is opgenomen in de topstukkenlijst, de kennisgevingsplicht waarin het ontworpen artikel 18^{sexies}, § 2, derde lid, van het Topstukkendecreet voorziet, en die overeenkomstig het ontworpen artikel 22, §1, 5°, van dat decreet strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, nadat de administratie de veilinghouder op de hoogte heeft gebracht van het gegeven dat ze aan de Vlaamse Regering voorstelt om van het voorkooprecht gebruik te maken. Het komt in dat geval derhalve niet aan de verkoper toe om na te gaan of het roerend goed dat of de verzameling die hij te koop aanbiedt, als een topstuk in de zin van artikel 2, 10°, van het

Topstukkendecreet moet worden beschouwd, en dat het voorkeurecht van toepassing is.

Gelet hierop kan de ontworpen regeling, volgens de Raad van State, worden aanvaard.

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

- Randnummer 6 (met betrekking tot artikel 6):

De Raad van staat stelt in artikel 6 dat het ontworpen artikel 18septies van het Topstukkendecreet al te ruim is geformuleerd en dat een dergelijk recht van verkoop slechts kan worden uitgeoefend ten gunste van administratieve overheden die vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

Reactie:

Het advies van de Raad van State wordt gevolgd en artikel 6 wordt vervangen als volgt:

Oud artikel

"Art. 18septies. De Vlaamse Regering kan het voorkeurecht, vermeld in artikel 18quinquies en artikel 18sexies, overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties dan de Vlaamse Gemeenschap en van derden met een belangeloos doel die de bescherming van het roerend cultureel erfgoed als een van hun kerntaken hebben."

Nieuw artikel

"Art. 18septies. Het in artikel 18 quinquies en artikel 18 sexies vermelde voorkeurecht kan ook worden uitgeoefend voor rekening van collectiebeherende cultureelerfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel ingedeeld bij het landelijke of bovenlokale niveau zoals vermeld in artikel 24 van het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021."

- Randnummer 7.1 (met betrekking tot artikel 9):

In randnummer 7.1 stelt de Raad van State dat het ontworpen artikel 26bis van het Topstukkendecreet regelt wie de verwerkingsverantwoordelijke is, voor welke doelstellingen persoonsgegevens mogen worden verwerkt, de categorieën van betrokkenen over wie persoonsgegevens worden verwerkt, de categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt, het opvragen van de persoonsgegevens bij authentieke gegevensbronnen en bij de aanvrager, het uitwisselen van persoonsgegevens en de uiterlijke bewaringstermijn. Het artikel bepaalt tevens dat de administratie de gegevens van de betrokkenen kan bekendmaken, mits bepaalde beperkingen. Het bepaalt de gegevens die kunnen worden bekendgemaakt en machtigt de Vlaamse Regering om bepaalde elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens nader te regelen.

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

- Randnummer 7.2 (met betrekking tot artikel 9):

In randnummer 7.2. stelt de Raad van State dat krachtens artikel 22 van de Grondwet voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, geldt dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.

Bijgevolg meent de Raad van State dat de 'essentiële elementen' van de verwerking van persoonsgegevens in de wetgevende norm zelf moeten worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel 'essentiële elementen' uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.

Reactie:

Deze opmerking noopt niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

- Randnummer 7.3 (met betrekking tot artikel 9):

Omdat de betrokkenen behoren tot dermate uiteenlopende categorieën van personen, dient volgens de Raad van State in het voorontwerp wel degelijk te worden bepaald welke persoonsgegevens per categorie van betrokkenen kunnen worden verwerkt.

Reactie:

Het advies van de Raad van State kan worden gevolgd. Paragraaf 5 van het ontworpen artikel 26*bis* wordt vervangen als volgt:

Oud artikel

"§6. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;*
- 2° de financiële gegevens;*
- 3° de tewerkstellingsgegevens;*
- 4° de adres- en contactgegevens;*
- 5° de gegevens over expertise."*

Nieuw artikel

"§6. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° Voor de categorieën van betrokkenen vermeld in paragraaf 5, punten 1° en 4°:*
 - a. de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;*
 - b. de financiële gegevens;*
 - c. de adres- en contactgegevens.*
- 2° Voor de categorie van betrokkenen vermeld in paragraaf 5, punt 5°:*
 - a. de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;*
 - b. de tewerkstellingsgegevens;*
 - c. de adres- en contactgegevens;*
 - d. de gegevens over expertise.*
- 3° Voor de categorieën van betrokkenen vermeld in paragraaf 5, punten 2°, 3° en 6°:*
 - a. de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;*
 - b. de financiële gegevens;*
 - c. de tewerkstellingsgegevens;*
 - d. de adres- en contactgegevens;*
 - e. de gegevens over expertise."*

- Randnummer 7.4 (met betrekking tot artikel 9):

De Raad van State meent met het oog op de naleving van het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet volgende begrippen in het voorontwerp duidelijker moeten worden gesteld:

- "Voor de inrichting van de lijst"
- "zoals die is ingeschreven"
- "of anderszins officieel is erkend"
- "rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid"

Reactie:

In navolging van deze opmerking van de Raad van State worden deze begrippen nader geduid in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 9.

- Randnummer 7.5 (met betrekking tot artikel 9):

De Raad van State stelt dat het ontworpen artikel 26bis, §9, eerste lid, eerste zin, verwijst naar de inachtneming van de bepalingen van de artikelen 7 en 26 van Topstukkendecreet. De Raad van State stelt tevens dat in het ontworpen artikel 26bis, §9, eerste lid, de tweede zin, waarin artikel 7 wordt geparafraseerd, overbodig en misleidend is, omdat artikel 26 niet wordt geciteerd. Deze tweede zin dient dan ook volgens de Raad van State te worden weggelaten.

Reactie:

Het advies van de Raad van State wordt gevolgd, en de tweede zin van het ontworpen artikel 26bis, §9, eerste lid wordt weggelaten.

- Randnummer 8 (met betrekking tot artikel 10):

De Raad van State meent dat uit de ontworpen bepaling noch uit de memorie van toelichting blijkt dat het de bedoeling is om de verplaatsingen voor regulier onderhoud of gebruik van de toelatingsplicht uit te sluiten. Met het oog op een rechtszekere toepassing, dient, volgens de Raad van State, het ontworpen artikel 6.4.5, eerste lid, van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 dan ook in een duidelijkere uitzonderingsregeling voor regulier onderhoud en gebruik te voorzien.

Reactie:

Artikel 6.4.5, eerste lid (wijzigingsartikel 10) voorziet een delegatie aan de Vlaamse Regering om de nadere regels te bepalen. In de toelatingsplicht vermeld in het tweede lid, 2° van dat artikel voor het verplaatsen van cultuurgoederen of erfgoedelementen onroerend door bestemming, wordt ook expliciet verwezen naar het eerste lid (en dus ook naar de delegatie daarin). Het is aan de Vlaamse Regering om hierover de nadere regels te bepalen. Zo bepaalt het Onroerendergoedbesluit vandaag al (zie in die context ook artikel 2, 24° en 6.1.4 van het Onroerendergoedbesluit) dat voor regulier onderhoud geen toelating verplicht is. Daarnaast voorziet artikel 8.1.4, §1, eerste lid, 9° Onroerendergoedbesluit ook in een mogelijkheid om vrijstellingen van toelatingsplichten te bepalen in een beheersplan (bv voor courante handelingen). Die artikelen zouden ook onmiddellijk van toepassing worden op deze situatie.

Het ontworpen artikel 10 wordt bijgevolg niet aangepast, omdat het huidige ontwerp voldoende delegatie voorziet aan de Vlaamse Regering om dit te regelen.

- Randnummer 9 (met betrekking tot artikel 10):

Volgens de Raad van State verdient het de aanbeveling om bij fysische ingrepen op beschermd het overleg tussen de Topstukkenraad en Onroerend Erfgoed systematisch toe te passen in het geval het gaat om beschermd cultuurgoederen of erfgoedelementen onroerend door bestemming in een beschermd monument, en deze voorwaarde voor overleg in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 op te nemen.

Reactie:

Het is effectief de bedoeling dat het agentschap systematisch wordt uitgenodigd. Dat is ook duidelijk opgenomen in de memorie van toelichting bij dit artikel. Bijkomend kan ook een samenwerkingsprotocol afgesloten worden, waarin deze werkwijze praktisch wordt geregeld.

Deze opmerking noopt bijgevolg niet tot een aanpassing van het ontwerp van decreet.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

De wijzigingen aan het Topstukkendecreet (artikelen 2 tot en met 9) zijn een gemeenschapsaangelegenheid.

De wijzigingen aan het Onroerenderfgoeddecreet (artikel 10) zijn een gewestaangelegenheid.

De inwerkingtredingsbepaling (artikel 11) betreft zowel een gemeenschaps- als een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Dit artikel geeft samen met artikel 10 uitvoering aan de beleidskeuze zoals vermeld in punt B van de omgevingsanalyse in de algemene toelichting.

Voorgesteld wordt om het Topstukkendecreet en het Onroerenderfgoeddecreet als volgt aan te passen:

- Voor de topstukken in beschermde monumenten worden de bepalingen van het Topstukkendecreet inzake toelating tot fysische ingrepen en de subsidieregeling van toepassing (cf. artikel 6);
- De bepaling van het Onroerenderfgoeddecreet dat cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming niet buiten het monument gebracht mogen worden zonder voorafgaande toelating van het agentschap Onroerend Erfgoed blijft onverkort gelden, ook wanneer deze overeenkomstig het Topstukkendecreet beschermde topstukken zijn. Deze toelatingsplicht geldt ook voor het binnen het monument verplaatsen van (al dan niet als topstuk beschermde) cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming;
- De huidige regeling voor varend erfgoed blijft ongewijzigd (decreet van 29 maart 2002 tot bescherming van varend erfgoed).

Artikel 3

Artikel 3 voegt in het Topstukkendecreet een hoofdstuk Vter "voorkoop" toe.

Dit hoofdstuk voert een recht van voorkoop in. voor de Vlaamse Regering bij openbare verkoop van een topstuk. Een topstuk is een roerend goed of een verzameling bedoeld in artikel 2bis van het Topstukkendecreet, ongeacht of het roerend goed of de verzameling in de Topstukkenlijst is opgenomen of niet (cfr. artikel 2, 10°, van het Topstukkendecreet). Het voorkooprecht wordt uitgeoefend aan de prijs van het laatste bod.

Er werd voor geopteerd om het voorkooprecht te beperken tot de topstukken die op veiling gebracht worden. De invoering van een voorkooprecht op onderhandse overeenkomsten werd overwogen. Besloten werd evenwel om dit niet te doen omwille van het ontbreken van de publieke prijsvorming (die openbare verkopen wel bieden) en omwille van de veelheid van vormen en voorwaarden die dergelijke onderhandse contracten kunnen aannemen.

De regeling is verschillend naar gelang het gaat om een beschermd voorwerp (topstuk opgenomen in de Topstukkenlijst) of om een topstuk dat niet werd opgenomen in de Topstukkenlijst.

Deze regelingen zijn opgenomen in de in het Topstukkendecreet in te voegen artikelen 18quinquies en 18sexies. In het geval van een beschermd voorwerp geldt dit voorkeurecht zowel voor topstukken die voorlopig in de lijst werden opgenomen, als topstukken die definitief in de lijst zijn opgenomen.

Indien de eigenaar of de veilinghouder voorafgaand aan de veiling uitsluitel willen krijgen op de vraag of het cultuurgoed dat zij wensen te veilen, en dat niet in de Topstukkenlijst is opgenomen, al dan niet een topstuk is conform het Topstukkendecreet dan kunnen zij op basis van artikel 3, §3, van het Topstukkendecreet aan de Vlaamse Regering een certificaat van niet-bescherming als topstuk aanvragen. Dit certificaat geldt als een officiële bevestiging dat het roerend goed of de verzameling waarop dit certificaat betrekking heeft geen topstuk is in de zin van het Topstukkendecreet.

De Vlaamse Regering kan haar voorkeurecht uitoefenen bij de openbare verkoop van topstukken in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De Franse Gemeenschap kiest in haar decreet: "Décret du 17 mars 2022 portant protection du patrimoine culturel mobilier" voor een ruime interpretatie van haar bevoegdheden op het vlak van cultuurgoederen die zich in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad bevinden. Dit lijkt op cultuurpolitiek vlak een correcte keuze omwille van het erfgoedbelang in deze van de Gemeenschappen.

Voorgesteld wordt om, in lijn met deze keuze en gezien het erfgoedbelang, het voorkeurecht van de Vlaamse Gemeenschap van toepassing te verklaren op alle cultuurgoederen die zich in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad bevinden en die als een topstuk moeten beschouwd worden als topstukken in de zin van het Vlaamse Topstukkendecreet. Het gaat daarbij zowel om cultuurgoederen opgenomen in de Topstukkenlijst als om cultuurgoederen die niet opgenomen zijn in de Topstukkenlijst maar die beantwoorden aan de criteria "zeldzaam en onmisbaar" van het Vlaamse Topstukkendecreet.

Artikel 4

Het ontworpen artikel 18quinquies bepaalt dat in geval van een openbare verkoop van een beschermd voorwerp de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de Vlaamse Regering kan voorstellen om van haar voorkeurecht gebruik te maken. In dat geval meldt zij dit aan de veilinghouder.

Indien de Vlaamse Regering van haar voorkeurecht wil gebruik maken, dan dient de Vlaamse Regering haar aankoopbeslissing te nemen binnen een termijn van 60 dagen na de melding door de veilinghouder aan de administratie van het bedrag tegen het welke het beschermd voorwerp aan de hoogste bieder werd toegewezen. Deze melding gebeurt uiterlijk tien dagen na de toewijzing.

Het is de administratie die de veilinghouder op de hoogte brengt van de beslissing van de Vlaamse Regering om al dan niet haar voorkeurecht op het beschermd voorwerp uit te oefenen. Het is aan de veilinghouder om de eigenaar en eventueel zijn/haar gemachtigde op de hoogte te brengen van de beslissing van de Vlaamse Regering.

De beslissing tot aankoop wordt genomen overeenkomstig artikel 42, §1, 1°, d), i), van de wet 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (OPZB). Overheidsopdrachten kunnen geplaatst worden bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking indien de opdracht tot doel heeft de verwerving van een uniek kunstwerk. De

beslissing tot aankoop wordt genomen door de Vlaamse Regering of haar gedelegeerde conform de geldende delegaties inzake overheidsopdrachten.

Artikel 5

Het ontworpen artikel 18sexies bepaalt dat in geval van een openbare verkoop van een topstuk dat niet opgenomen in de Topstukkenlijst, de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de Vlaamse Regering kan voorstellen om van haar voorkooprecht gebruik te maken. In dat geval meldt zij de veilinghouder uiterlijk op de zitdag, na diens toewijzing van het topstuk, dat zij aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om van het voorkooprecht gebruik te maken.

Dit voorkooprecht is van toepassing op alle cultuurgoederen die niet opgenomen zijn in de Topstukkenlijst maar wel beantwoorden aan de criteria "zeldzaam en onmisbaar" van het Topstukkendecreet.

Ter herinnering: Indien de eigenaar of de veilinghouder voorafgaand aan de veiling uitsluitel willen krijgen op de vraag of het cultuurgoed dat zij wensen te veilen, en dat niet in de Topstukkenlijst is opgenomen, al dan niet een topstuk is conform het Topstukkendecreet dan kunnen zij op basis van artikel 3, §3, van het Topstukkendecreet aan de Vlaamse Regering een certificaat van niet-bescherming als topstuk aanvragen. Dit certificaat geldt als een officiële bevestiging dat het roerend goed of de verzameling waarop dit certificaat betrekking heeft geen topstuk is in de zin van het Topstukkendecreet.

Dit voorkooprecht geldt ook voor topstukken die onder de bepalingen van artikel 6 van het Topstukkendecreet vallen. Deze topstukken kunnen weliswaar niet in de topstukkenlijst zonder de instemming van de eigenaar (artikel 6 van het Topstukkendecreet) en evenmin kan voor deze topstukken de toelating om ze buiten de Vlaamse Gemeenschap geweigerd worden (artikel 11, §7, van het Topstukkendecreet). Het recht op voorkoop dat krachtens dit ontwerp van decreet wordt voorgesteld is echter wel van toepassing op deze topstukken.

Indien de Vlaamse Regering van haar voorkooprecht wil gebruik maken, dan dient de Vlaamse Regering haar aankoopbeslissing te nemen binnen een termijn van 60 dagen na de zitdag.

Het is de administratie die de veilinghouder op de hoogte brengt van de beslissing van de Vlaamse Regering om al dan niet haar voorkooprecht op het beschermd voorwerp uit te oefenen. Het is aan de veilinghouder om de eigenaar en eventueel zijn/haar gemachtigde op de hoogte te brengen van de beslissing van de Vlaamse Regering.

Deze beslissing tot aankoop wordt genomen overeenkomstig artikel 42, §1, 1°, d), i), van de wet 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten (OPZB). Overheidsopdrachten kunnen geplaatst worden bij onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking indien de opdracht tot doel heeft de verwerving van een uniek kunstwerk. De beslissing tot aankoop wordt genomen door de Vlaamse Regering of haar gedelegeerde conform de geldende delegaties inzake overheidsopdrachten.

Artikel 6

Het in het Topstukkendecreet in te voegen artikel 18septies bepaalt dat het voorkooprecht door de Vlaamse Regering kan overgedragen worden aan collectiebeherende cultureelerfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel ingedeeld bij het landelijke of bovenlokale niveau zoals vermeld in artikel 24 van het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021.

Artikel 7

Door de in artikel 7 van het ontwerp voorgestelde toevoeging aan artikel 22, §1, van het Topstukkendecreet worden de algemene strafbepalingen die voorzien zijn in het Topstukkendecreet ook van toepassing verklaard op de personen die verzuimen de kennisgevingen opgenomen in het ontwerp te doen of die het voorkooprecht van de Vlaamse Regering miskennen.

Artikel 8

Artikel 8 voegt in het Topstukkendecreet een hoofdstuk VIIbis. "Bepalingen over de gegevensverwerking" toe.

Artikel 9

Het ontworpen artikel 26bis in het Topstukkendecreet voegt een regeling in voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet. Dit artikel bevat bepalingen om de verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet conform te maken aan de algemene verordening gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679).

De betrokken verwerking van persoonsgegevens steunt op artikel 6,1.e) van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG): de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.

Voor wat betreft de administratie gaat het om een taak die aan het departement Cultuur, Jeugd en Media werd toegewezen in artikel 3, 5° van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, met name de uitvoering van het beleid inzake professionele kunsten en cultureel erfgoed.

Voor wat betreft het Topstukkenfonds gaat het om een taak die aan het Fonds werd toegewezen in artikel 19 van het Topstukkendecreet.

Dit artikel 26bis vormt, in overeenstemming met het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (Advies VTC/A/W/2020/50) de rechtsgrond waarop de administratie, en andere betrokken organisaties, zich kunnen baseren bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van dit decreet. Artikel 21bis van het Topstukkendecreet bevat reeds een specifieke regeling met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van een onderzoek dat betrekking heeft op een welbepaalde natuurlijke persoon (deze werd ingevoegd in het Topstukkendecreet bij artikel 12 van besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2019 tot uitvoering van artikel 190 van het decreet van 8 juni 2018 houdende de aanpassing van de decreten aan de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016

betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) en bekrachtigd bij het decreet van 3 juli 2020). Deze specifieke regeling wordt niet gevat door het nieuw ingevoegde hoofdstuk (§2 van het in te voegen artikel 26bis).

Paragraaf 3 van het in te voegen artikel 26bis vermeldt het doel waarvoor de administratie persoonsgegevens mag verwerken. Overeenkomstig artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2006 tot operationalisering van het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media, is de bevoegde administratie het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Paragraaf 4 van het in te voegen artikel 26bis vermeldt het doel waarvoor het Topstukkenfonds persoonsgegevens mag verwerken.

Paragraaf 5 van het in te voegen artikel 26bis zet uiteen op welke categorieën van betrokkenen de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het topstukkendecreet betrekking heeft.

Paragraaf 6 van het in te voegen artikel 26bis zet uiteen op welke categorieën van persoonsgegevens de verwerking in het kader van het Topstukkendecreet betrekking heeft.

Het rijksregisternummer wordt opgevraagd in het kader van de uitwisseling van gegevens en van de unieke identificatie met betrekking tot aanvragen.

Met andere identificatiegegevens wordt o.m. bedoeld naam, voornaam, of als er wordt uitgewisseld met andere entiteiten, het identificatienummer dat binnen die entiteit wordt gebruikt als dit niet een Rijksregisternummer is. Dit kan ook nader bepaald worden in het uitvoeringsbesluit.

Met financiële gegevens worden voornamelijk de bankgegevens (vb. rekeningnummer, naam rekeninghouder) van betrokkenen (vb. subsidieontvangers) bedoeld.

Tewerkstellingsgegevens betreffen gegevens met betrekking tot de huidige, en verleden, tewerkstelling van de betrokkenen (als werknemer of andere aangestelde). In het contact tussen de administratie of het Topstukkenfonds en de verkoper of zijn gemachtigde worden vaak (al dan niet op impliciete wijze) tewerkstellingsgegevens verwerkt. Zo kan het bijvoorbeeld zijn dat een contactpersoon bij een onderneming in haar communicatie met de administratie meegeeft dat zij een bepaalde functie uitoefent. Daarnaast worden de tewerkstellingsgegevens bijvoorbeeld ook verwerkt in het kader van de controle op onverenigbaarheden (bijvoorbeeld voor wat betreft de leden van de raad voor het behoud van het Cultureel Erfgoed).

Gegevens over expertise betreffen persoonsgegevens die betrekking hebben op het professionele verleden van betrokkenen. Het gaat dan bijvoorbeeld over eerdere ervaring in bepaalde sectoren, gepubliceerde werken, gerealiseerde professionele activiteiten, en alle andere gegevens waaruit de expertise van de betrokkene kan blijken. In het bijzonder gaat het bijvoorbeeld om het verwerken van de CV's van kandidaat deskundigen. Deze gegevens zullen worden verwerkt o.a. in het kader van de aanduiding van de leden van de raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed.

Paragraaf 7 van het in te voegen artikel 26bis behoeft geen verdere toelichting.

Paragraaf 8 van het in te voegen artikel 26bis heeft betrekking op de bewaartermijn van de betrokken persoonsgegevens. Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk.

Voor wat betreft de bestuursdocumenten van de Vlaamse overheid wordt aan deze voorwaarde uitvoering gegeven in Afdeling 5. "Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten" van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Artikel III.81 van het Bestuursdecreet bepaalt dat voor elke categorie van bestuursdocumenten beheersregels worden opgesteld die onder meer de bewaartermijn en de definitieve bestemming (vernietiging ofwel een permanente bewaring) van deze bescheiden bevatten. Deze selectieregels worden gepubliceerd in het serieregister dat online beschikbaar is. Het is naar deze beheersregels waarnaar in paragraaf 8 verwezen wordt.

Paragraaf 9 van het in te voegen artikel 26bis bevat de gegevens van betrokkenen die de administratie kan bekendmaken.

Daarbij dienen volgende begrippen verduidelijkt te worden:

- "Voor de inrichting van de lijst": Het betreft hier de informatie die nodig is voor het opstellen en bijhouden van de Topstukkenlijst.
- "zoals die is ingeschreven": Het betreft hier de naam van de rechtspersoon zoals deze is opgenomen in de kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)
- "of anderszins officieel is erkend": Het betreft hier de naam van feitelijke verenigingen onder dewelke deze zich richten tot de overheid.
- "rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid": hier worden samenwerkingsverbanden tussen rechtspersonen bedoeld, waarbij deze samenwerkingsverbanden zelf niet over rechtspersoonlijkheid beschikken."

Het voor het publiek toegankelijk maken van deze informatie vergroot de transparantie wat het gebruik van middelen voor de uitvoering van het Topstukkendecreet betreft en bevordert een goed financieel beheer, met name door de publieke controle op de bestede middelen te versterken.

Gezien het doorslaggevende belang van de nagestreefde doeleinden, is het in het licht van het evenredigheidsbeginsel en de vereiste bescherming van de persoonsgegevens gerechtvaardigd om te voorzien in algemene bekendmaking van de relevante informatie, aangezien dit niet verder gaat dan wat in een democratische samenleving en ter voorkoming van onregelmatigheden noodzakelijk is.

Gezien de aard van de gegevens moet hier rekening worden gehouden met de beperkingen die in artikel 7 en 26 van het Topstukkendecreet zelf worden opgelegd.

Omwille van de veiligheid en de privacy van de eigenaar, wordt een uitzondering gemaakt voor subsidies aan natuurlijke personen en subsidies die betrekking hebben op beschermde voorwerpen die niet publiek tentoongesteld of toegankelijk gemaakt zijn.

Artikel 10

De onroerenderfgoedregelgeving voorziet in toelatingsplichten voor cultuuroederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming (bv. een spiegel die hangt in een speciaal daarvoor voorziene uitsparing in de lambrisering) in een beschermd monument. Deze toelatingsplichten hebben betrekking op handelingen (cf. art. 6.4.4. Onroerenderfgoeddecreet) en verplaatsingen (art. 6.4.5. Onroerenderfgoeddecreet).

De toelatingsplicht voor het verplaatsen omvat zowel het “buiten het monument brengen” als het “binnen een monument verplaatsen”. De plaats van een cultuurgoed vormt namelijk de bestaansreden voor de bescherming als cultuurgoed en maakt ook net daarom “integrerend deel uit van een beschermd monument”. Omdat de context van het cultuurgoed van groot belang is, wordt ook de verplaatsing binnen een monument decretaal toelatingsplichtig gesteld.

Voor cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming die ook een topstuk zijn, vervalt de toelatingsplicht en financiële tegemoetkoming voor handelingen overeenkomstig de onroerenderfgoedregelgeving. In de plaats geldt de toelatingsplicht en subsidiëring voor fysische ingrepen overeenkomstig het Topstukkendecreet. Aanvragen voor toelating worden behandeld door de Topstukkenraad. Aanvragen voor fysische ingrepen aan een topstuk dat ook is beschermd als cultuurgoed of als erfgoedelement onroerend door bestemming, worden door de Topstukkenraad steeds overlegd met het agentschap Onroerend Erfgoed. Daartoe zal het agentschap uitgenodigd worden om in die gevallen aan de beraadslaging van de Raad deel te nemen met raadgevende stem.

Voor topstukken geldt geen toelatingsplicht voor het verplaatsen binnen Vlaanderen. Omdat het behoud van deze toelatingsplicht voor cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming van wezenlijk belang is, blijft de huidige toelatingsplicht van de onroerenderfgoedregelgeving van toepassing. Voor het buiten de Vlaamse Gemeenschap brengen, biedt het bestaande artikel 11, §3, 2° Topstukkendecreet voldoende garantie, m.n. dat voor topstukken onder bescherming van de monumentenwetgeving een aanvraag tot buiten Vlaanderen brengen ongeldig is zonder akkoord van het bevoegde gewest.

Artikel 11

Dit artikel behoeft geen toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

VOORONTWERP VAN DECREET
van 9 juni 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management en de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Art. 2. In artikel 3, §2, van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, vervangen bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij de decreten van 9 mei 2014 en 15 juli 2016, worden de woorden “de monumentenwetgeving of” geschrapt.

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt een hoofdstuk Vter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk Vter. Voorkoop”.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk Vter, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 18quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18quinquies. §1. Als een beschermd voorwerp in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad openbaar wordt verkocht, heeft de Vlaamse Regering een voorkooprecht op het voormelde beschermd voorwerp. Het voormelde voorkooprecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod.

De verkoper of zijn gemachtigde brengt de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, uiterlijk dertig dagen voor de openbare verkoop op de hoogte van de veiling van een beschermd voorwerp en van de voorwaarden voor de toewijzing bij openbare verkoop. De voormelde kennisgeving heeft de waarde van een verkoopaanbod tegen het laatste rechtsgeldige bod dat op de openbare verkoop geformuleerd is.

De veilinghouder brengt de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, uiterlijk tien dagen na de toewijzing op de hoogte van het bedrag waarvoor het beschermde voorwerp aan de hoogste bieder is toegewezen.

Als de Vlaamse Regering haar voorkooprecht wil uitoefenen, neemt ze haar aankoopbeslissing binnen zestig dagen na de kennisgeving, vermeld in het derde lid. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, informeert de veilinghouder of de Vlaamse Regering heeft beslist om tot aankoop over te gaan. Tot dan kan het topstuk niet vervreemd worden. In geval deze kennisgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht uit te oefenen, kan het topstuk niet meer vervreemd worden aan derden.

De veilinghouder brengt de verkoper of zijn gemachtigde ervan op de hoogte dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht op het beschermde voorwerp uit te oefenen.

De eigendom op het beschermd voorwerp gaat over naar de Vlaamse Gemeenschap op het moment dat deze de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald.

§2. In geval van een openbare verkoop van een beschermd voorwerp waarvan de Vlaamse Regering niet op de hoogte is gebracht, heeft de Vlaamse Regering het recht om in de rechten van de koper gesubrogeerd te worden. In geval van de voormelde subrogatie betaalt de Vlaamse Regering de koper de aankoopprijs, inclusief de kosten en belastingen die de koper betaald heeft, zonder dat ze de koper verdere verplichtingen of vergoedingen schuldig is.

Het subrogatierecht, vermeld in het vorige lid, verjaart drie jaar na de datum waarop de veiling en de identiteit van de koper van het beschermd voorwerp ter kennis kwamen van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed.”.

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hetzelfde hoofdstuk Vter een artikel 18sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18sexies. §1. Als een topstuk dat niet opgenomen is in de lijst in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, openbaar wordt verkocht, heeft de Vlaamse Regering een voorkeepsrecht op het voormelde topstuk. Het voormelde voorkeepsrecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod.

§2. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, meldt de veilinghouder uiterlijk op de zitting, na diens toewijzing van het topstuk, vermeld in paragraaf 1, dat ze aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om van het voorkeepsrecht gebruik te maken.

Als de Vlaamse Regering haar voorkeepsrecht wil uitoefenen, neemt ze haar aankoopbeslissing binnen zestig dagen na de zitting. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, informeert de veilinghouder of de Vlaamse Regering heeft beslist om tot aankoop over te gaan. Tot aan deze kennisgeving kan het topstuk, vermeld in paragraaf 1, niet vervreemd worden. In geval deze kennisgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkeepsrecht uit te oefenen, kan het topstuk niet meer vervreemd worden aan derden.

De veilinghouder brengt in voorkomend geval de verkoper of zijn gemachtigde ervan op de hoogte dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkeepsrecht op het topstuk, vermeld in paragraaf 1, uit te oefenen.

De eigendom op het topstuk gaat over naar de Vlaamse Gemeenschap op het moment dat deze de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hetzelfde hoofdstuk Vter een artikel 18septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18septies. De Vlaamse Regering kan het voorkeepsrecht, vermeld in artikel 18quinquies en artikel 18sexies, overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties dan de Vlaamse Gemeenschap en van derden met een belangeloos doel die de bescherming van het roerend cultureel erfgoed als een van hun kerntaken hebben.”.

Art. 7. Aan artikel 22, §1, van hetzelfde decreet wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° de personen die verzuimen de kennisgevingen, vermeld in artikel 18quinquies, §1, tweede, derde en vijfde lid, of artikel 18sexies, §2, derde lid, te doen, of het voorkeepsrecht of het subrogatierecht van de Vlaamse Regering, vermeld in artikel 18quinquies. §2, miskennen.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt een hoofdstuk VIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk VIIbis. Bepalingen over de gegevensverwerking”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk VIIbis, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 26bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 26bis. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

§2. Dit hoofdstuk betreft de verwerking van persoonsgegevens waarop artikel 21bis niet van toepassing is.

§3. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, met de volgende doelstellingen:

- 1° het roerend cultureel erfgoed behouden;
- 2° het secretariaat van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed waarnemen;
- 3° de bepalingen over het buiten de Vlaamse gemeenschap brengen van topstukken en cultuurgoederen uitvoeren;
- 4° cultuurgoederen aanvaarden om de erfbelasting te betalen;
- 5° een voorkooprecht uitoefenen.

§4. Het Topstukkenfonds, vermeld in artikel 19, §1, van dit decreet, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens ter uitvoering van de taken, vermeld in artikel 19, §2, van dit decreet.

§5. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° eigenaars, bezitters en houders van beschermde voorwerpen en cultuurgoederen;
- 2° de leden van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed;
- 3° personen die betrokken zijn bij de aankoop en verkoop van topstukken;
- 4° erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die betrokken zijn bij de inbetalinggeving van cultuurgoederen om de erfbelasting te betalen;
- 5° personen die vermeld worden in aanvragen en de bijlagen ervan;
- 6° de leden van het college van deskundigen.

§6. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;

- 2° de financiële gegevens;
- 3° de tewerkstellingsgegevens;
- 4° de adres- en contactgegevens;
- 5° de gegevens over expertise.

§7. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, vraagt in eerste instantie de persoonsgegevens en andere gegevens op bij de authentieke gegevensbronnen, vermeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de gegevens niet bij een authentieke gegevensbron teruggevonden kunnen worden, kan de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de voormelde gegevens verkrijgen bij de aanvrager.

De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet minstens de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instantie: het rijksregisternummer en de identificatiegegevens van de aanvragers met het Rijksregister van de natuurlijke personen.

De uitwisselingen van persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, vinden plaats met tussenkomst van de bevoegde dienstenintegratoren, vermeld in artikel 3 van het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator.

§8. De maximale bewaringstermijnen voor persoonsgegevens die op basis van dit decreet worden verwerkt conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, worden vastgelegd in beheersregels, conform artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de voormelde bewaartermijnen worden bepaald, wordt rekening gehouden met de cultureel-historische waarde en de juridische bewijswaarde van de bestuursdocumenten.

§9. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, kan de gegevens van de betrokkenen bekendmaken met inachtneming van artikel 7 en 26. Conform artikel 7 kunnen de eigenaars, bezitters en houders noch de bewaarplaatsen van de beschermde voorwerpen bekend gemaakt worden, tenzij na uitdrukkelijk akkoord van de eigenaar.

De bekendmaking, vermeld in het eerste lid, omvat de volgende informatie:

- 1° de voornaam en de familienaam van de natuurlijke personen voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- 2° de volledige officiële naam zoals die is ingeschreven, voor de begunstigten die een rechtspersoon zijn, voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- 3° de volledige naam van de vereniging zoals die is ingeschreven of anderszins officieel is erkend, voor de begunstigten die een vereniging van natuurlijke

- personen of rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid zijn voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- 4° de locatie waar het topstuk zich bevindt;
- 5° de begunstigden en de bedragen die elke begunstigde van de subsidie, vermeld in artikel 10, heeft ontvangen, met uitzondering van subsidies aan natuurlijke personen en met uitzondering van subsidies die betrekking hebben op beschermde voorwerpen die niet publiek tentoongesteld of toegankelijk gemaakt zijn;
- 6° de leden van de Topstukkenraad.

§10. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, de beveiliging van de voormelde persoonsgegevens, en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, vermeld in de algemene verordening gegevensbescherming. De Vlaamse Regering kan de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, mogen worden verstrekt nader omschrijven.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 10. Artikel 6.4.5 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.4.5. De cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming in een beschermd monument, mogen niet worden verplaatst zonder toelating van het agentschap. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

Voor de goederen, vermeld in het eerste lid, die ook beschermd zijn als topstuk op basis van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang:

- 1° is er voor handelingen aan die goederen geen toelating of advies als vermeld in artikel 6.4.4 van dit decreet, vereist;
- 2° is er een toelating voor het verplaats zoals vermeld in het eerste lid vereist;
- 3° kunnen voor handelingen aan die goederen geen premies of subsidies op basis van hoofdstuk 10 van dit decreet worden toegekend en kan geen belastingvermindering worden verleend als vermeld in artikel 145/36 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.”.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 11. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2024.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse
Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

Advies**Sectorraad Kunsten en Erfgoed
5 juli 2023**

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving.

De SARC werd op 14 juni 2023 door Vlaams minister van Cultuur Jan Jambon om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed heeft de adviesvraag behandeld tijdens de zitting van 27 juni.

CONTEXT

Dit voorontwerp van decreet heeft als doel de volgende acties opgenomen in de Beleids- en Begrotingstoelichting bij de begrotingsopmaak 2023 te realiseren:

- a) Het invoeren van een voorkooprecht voor belangrijke cultuurgoederen bij publieke veilingen. Dit behoorde tot de beleidsaanbevelingen die de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed (Topstukkenraad) formuleerde voor de legislatuur 2019-2024. De Topstukkenraad adviseerde om, naar analogie van het in Frankrijk geldende 'droit de préemption', een voorkooprecht bij publieke veilingen in te voegen in het Topstukkendecreet. Een dergelijk voorkooprecht zou de Vlaamse overheid toelaten om bij publieke veiling van kunstwerken in de rechten van de hoogste bieder te treden en het kunstwerk in kwestie te verwerven.
- b) Het invoeren van een verbeterde procedure voor toelatingen en subsidiëring van fysieke ingrepen bij topstukken die zowel beschermd worden door het Topstukkendecreet als door het Onroerenderfgoeddecreet.

- c) Daarnaast voert dit voorontwerp een aantal aanpassingen door in het Topstukkendecreet om dit in lijn te brengen met de GDPR-regelgeving voor de bescherming van persoonsgegevens.

ADVIES

De SARC kijkt positief naar deze aanvulling op het bestaande Topstukkendecreet, waarbij het voorkooprecht op topstukken bij veilingen verder de vervreemding van topstukken uit Vlaanderen wil tegengaan.

Met dit nieuwe decreet wordt ook gezorgd voor een éénduidige regeling wat betreft de subsidiëring van fysieke ingrepen op topstukken die onroerend zijn door bestemming. Het is positief voor eigenaars en beheerders van monumenten met dergelijke topstukken dat alle toelatingen hiertoe nu via één kanaal zullen verlopen. Bij dergelijke aanvragen zal de Topstukkenraad ook steeds overleggen met het Agentschap Onroerend Erfgoed. De SARC looft dit mooie voorbeeld van transversale erfgoedaanpak tussen het Departement CJM en Agentschap Onroerend Erfgoed.

Het verdient ook aanbeveling om een *modus operandi* met de Fédération Wallonie-Bruxelles af te spreken over de omgang met situaties waarbij een Franstalige publieke of private eigenaar een Vlaams topstuk zou aankopen.

OVERDRACHT VOORKOOPRECHT

Via Artikel 6 wil de Vlaamse Regering het voorkooprecht ook kunnen overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties of aan derden met een belangeloos doel. De Memorie van Toelichting verduidelijkt dat het 'onder meer om de openbare besturen (gaat) die inrichtende macht zijn van erfgoedinstellingen, zo bijvoorbeeld de lokale en regionale overheden binnen het Nederlandse taalgebied'. De SARC raadt aan om bij de samenstelling van deze limitatieve lijst goed af te stemmen op de erkende collectie-beherende organisaties in Vlaanderen. Het is belangrijk dat bij de samenstelling geen relevante instanties of organisaties over het hoofd gezien worden. Het is ook belangrijk om te verduidelijken of de overdracht mogelijk is naar specifieke organisaties, naar lokale besturen, naar stichtingen, etc.

De SARC stelt ook voor om tijdig een duidelijk plan van aanpak uit te werken voor het bepalen van de best geplaatste collectiebeherende organisaties (musea, erfgoedbibliotheken, culturele archieven) waar een nieuw verworven topstuk zal worden ondergebracht.

BALANS TUSSEN DE VLAAMSE OVERHEID EN DE KUNSTMARKT

De SARC wil wijzen op het Angelsaksische systeem van 'export licensing' als een *good practice*. Daar treedt het mechanisme pas in actie als een werk dreigt uitgevoerd te worden. De overheid en de geïnteresseerde instelling hebben dan een vaste termijn (soms te verlengen) om de middelen bij elkaar te zoeken. Zo wordt er niet ingegrepen in de interne kunstmarkt, alleen bij risico op export en patrimoniumverlies.

Het is niet duidelijk wat er gebeurt als Vlaanderen haar recht opneemt, de termijnen dus beginnen te lopen en Vlaanderen uiteindelijk toch verkiest haar recht niet uit te oefenen. In dat geval kunnen

verkoper, veilinghuis en koper schade lijden, bijvoorbeeld wanneer de koper uiteindelijk door uitstel afziet van aankoop. Worden de veilinghuizen geacht de regelgeving in hun verkoopsvoorwaarden op te nemen om zulke situaties te vermijden?

Tenslotte, wat gebeurt er als bij een binnenlandse verkoop wordt afgezien van het voorkooprecht en hetzelfde stuk wordt later verkocht aan een buitenlandse koper? Kan Vlaanderen dan een eerdere evaluatie herzien?

GEVAAR VAN PRIJSVERTEKENING

Het systeem is kwetsbaar omdat verkopers de overheid in zekere zin tot aankoop kunnen dwingen, ook wanneer er geen risico op export bestaat. Zo wordt de marktpositie van verzamelaars met belangrijke werken versterkt. Men kan niet uitsluiten dat een stroman voor de verkoper de prijs opdrijft als het evident is dat een werk een echt topstuk is en de overheid eigenlijk dus niet anders kan dan aankopen. Dat soort marktvertekening speelt onder het systeem van ‘export licensing’ alleen bij uitvoer en dan is de meerkost te verantwoorden doordat het topstuk geëxporteerd dreigt te worden. Dat kan hier niet gebeuren (uitvoervergunning cultuurgooderen) dus de eventuele meerkost is moeilijker te verantwoorden.

In het geval van een dergelijk scenario waarbij de prijs van een topstuk wordt opgedreven, kan Vlaanderen afzien van aankoop op basis van de prijs als alle criteria voor ‘topstuk’ wel aanwezig zijn? Dat zou bescherming bieden tegen prijsvertekening. Bovendien is de termijn van zestig dagen dan zeer kort om zelf bovenop nog bijkomende fondsen te vinden. De SARC vindt het wenselijk om in dat geval een uitzonderingsprocedure mogelijk te maken waardoor bij echt belangrijke stukken langer geld kan worden gezocht.

PRIVATE TRANSACTIES

De Vlaamse Gemeenschap komt alleen in actie bij openbare veilingen en dus niet bij private transacties, zoals het onderling overdragen van een werk via een kunsthandelaar. Zo vallen private transacties uit de boot maar deze vallen wel onder de uitvoervergunning cultuurgooderen. In Wallonië en Brussel mag de overheid ook tussenkomen bij een onderlinge overdracht. De SARC vraagt om te bekijken of een dergelijke regeling ook in Vlaanderen kan worden ingevoerd zodat belangrijke stukken niet verloren gaan via private transacties.

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,
Bart Demuyt, voorzitter
Sigrid Bosmans, ondervoorzitter
Stijn De Cauwer, secretaris

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/077 van 18 juli 2023

over

tekst van	Ontwerp van decreet van de Vlaamse Regering tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van
titel	voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving
roepnaam	(decreet wijziging erfgoed)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 9 juni 2023

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Jan Jambon, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management van 14 juni 2023, ontvangen door de VTC op 16 juni 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 18 juli 2023;

Brengt op 18 juli 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Cultuur (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003*

houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Met het Ontwerp wordt een voorkooprecht voor de Vlaamse Gemeenschap ingevoerd bij de openbare verkoop van topstukken in de zin van het Topstukkendecreet. Het voorkooprecht wordt uitgevoerd aan de prijs van het laatste bod.
4. Ook wordt met het Ontwerp het Topstukkendecreet van toepassing gemaakt voor toelatingen en subsidiëring van fysieke ingrepen aan topstukken in monumenten beschermd door het Onroerenderfgoeddecreet.
5. Er worden verder bepalingen ingevoerd voor wat betreft gegevensverwerking in uitvoering van de verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.
6. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

Art. 8.

In hetzelfde decreet¹, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt een hoofdstuk VIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk VIIbis. Bepalingen over de gegevensverwerking”.

Art. 9.

In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk VIIbis, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 26bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 26bis. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

§2. Dit hoofdstuk betreft de verwerking van persoonsgegevens waarop artikel 21bis niet van toepassing is.

§3. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, met de volgende doelstellingen:

- a) het roerend cultureel erfgoed behouden;*
- b) het secretariaat van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed waarnemen;*

¹ het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

- c) de bepalingen over het buiten de Vlaamse gemeenschap brengen van topstukken en cultuurgoederen uitvoeren;
- d) cultuurgoederen aanvaarden om de erfbelasting te betalen;
- e) een voorkooprecht uitoefenen.

§4. Het Topstukkenfonds, vermeld in artikel 19, §1, van dit decreet, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens ter uitvoering van de taken, vermeld in artikel 19, §2, van dit decreet.

§5. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- a) eigenaars, bezitters en houders van beschermde voorwerpen en cultuurgoederen;
- b) de leden van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed;
- c) personen die betrokken zijn bij de aankoop en verkoop van topstukken;
- d) erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die betrokken zijn bij de inbetalinggeving van cultuurgoederen om de erfbelasting te betalen;
- e) personen die vermeld worden in aanvragen en de bijlagen ervan;
- f) de leden van het college van deskundigen.

§6. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- a) de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;
- b) de financiële gegevens;
- c) de tewerkstellingsgegevens;
- d) de adres- en contactgegevens;
- e) de gegevens over expertise.

§7. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, vraagt in eerste instantie de persoonsgegevens en andere gegevens op bij de authentieke gegevensbronnen, vermeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de gegevens niet bij een authentieke gegevensbron teruggevonden kunnen worden, kan de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de voormelde gegevens verkrijgen bij de aanvrager.

De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet minstens de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instantie: het rijksregisternummer en de identificatiegegevens van de aanvragers met het Rijksregister van de natuurlijke personen.

De uitwisselingen van persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, vinden plaats met tussenkomst van de bevoegde dienstenintegratoren, vermeld in artikel 3 van het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator.

§8. De maximale bewaringstermijnen voor persoonsgegevens die op basis van dit decreet worden verwerkt conform

artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, worden vastgelegd in beheersregels, conform artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de voormelde bewaartermijnen worden bepaald, wordt rekening gehouden met de cultureel-historische waarde en de juridische bewijswaarde van de bestuursdocumenten.

§9. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, kan de gegevens van de betrokkenen bekendmaken met inachtneming van artikel 7 en 26. Conform artikel 7 kunnen de eigenaars, bezitters en houders noch de bewaarplaatsen van de beschermde voorwerpen bekend gemaakt worden, tenzij na uitdrukkelijk akkoord van de eigenaar.

De bekendmaking, vermeld in het eerste lid, omvat de volgende informatie:

- a) de voornaam en de familienaam van de natuurlijke personen voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- b) de volledige officiële naam zoals die is ingeschreven, voor de begunstigten die een rechtspersoon zijn, voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- c) de volledige naam van de vereniging zoals die is ingeschreven of anderszins officieel is erkend, voor de begunstigten die een vereniging van natuurlijke personen of rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid zijn voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- d) de locatie waar het topstuk zich bevindt;
- e) de begunstigten en de bedragen die elke begunstigde van de subsidie, vermeld in artikel 10, heeft ontvangen, met uitzondering van subsidies aan natuurlijke personen en met uitzondering van subsidies die betrekking hebben op beschermde voorwerpen die niet publiek tentoongesteld of toegankelijk gemaakt zijn;
- f) de leden van de Topstukkenraad.

§10. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, de beveiliging van de voormelde persoonsgegevens, en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, vermeld in de algemene verordening gegevensbescherming. De Vlaamse Regering kan de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, mogen worden verstrekt nader omschrijven.”.

7. De VTC gaf al advies over het voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang en de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de inbetalinggeving van cultuurgooederen ter voldoening van de erfbelasting op 14 juni 2022².

8. De conclusie alsdan was:

52. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- verduidelijken dat in artikel 12, vierde lid, de toekomstige erflater wordt bedoeld;

² https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_A_W_2022_055_advies.pdf

- de categorieën persoonsgegevens verder specificeren of de Vlaamse Regering opdragen dit te doen;
- de dienst die toegang heeft nader bepalen (luik 5);
- de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

9. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: eigenaars, bezitters en houders van beschermde voorwerpen en cultuurgooderen; de leden van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed; personen die betrokken zijn bij de aankoop en verkoop van topstukken; erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die betrokken zijn bij de inbetalinggeving van cultuurgooderen om de erfbelasting te betalen; personen die vermeld worden in aanvragen en de bijlagen ervan; de leden van het college van deskundigen;
- en dat het minstens de volgende categorieën van persoonsgegevens betreft: contact- en identificatiegegevens, financiële gegevens, tewerkstellingsgegevens en gegevens over expertise.
10. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

11. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving - elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
12. De memorie zegt in dat verband:
- De betrokken verwerking van persoonsgegevens steunt op artikel 6,1.e) van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG): de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.*
13. Een loutere verwijzing naar de tekst van de AVG volstaat niet. Wat de verwijzing naar punt e) betreft, moet verduidelijkt worden van welke taak van algemeen belang of openbaar gezag bedoeld wordt. De VTC gaat ervan uit dat de taak van algemeen belang dossierbeheer betreft en beveelt aan om de memorie op dat punt aan te vullen.
14. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM³, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke

³ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

bepaling moeten de essentiële elementen⁴ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁵

15. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, e), AVG⁶, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk blijken uit de taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
16. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a), AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar wetgeving waarin de verwerking uitdrukkelijk geregeld is, kunnen verwezen worden.
17. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privé-leven.

3. Doelbinding

18. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b), AVG).
19. De volgende doeleinden worden in het Ontwerp vermeld:
 - het roerend cultureel erfgoed behouden;

⁴ Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁵ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GwH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GwH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GwH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁶ “e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;”

- het secretariaat van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed waarnemen;
 - de bepalingen over het buiten de Vlaamse gemeenschap brengen van topstukken en cultuurobjecten uitvoeren;
 - cultuurobjecten aanvaarden om de erfbelasting te betalen;
 - een voorkeepsrecht uitoefenen.
20. De doeleinden zijn dan ook welbepaald en transparant. Verder zijn de doeleinden die worden nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.
21. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

4. Verantwoordelijkheid

22. Artikel 4.7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
23. Het Ontwerp duidt als verwerkingsverantwoordelijken, ieder voor hun taken, aan:
- de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed;
 - het Topstukkenfonds.
24. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG)⁷ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is.
25. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB aangewezen zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁸ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG.
26. De VTC verwijst in dit kader naar het punt:

3) wanneer er op systematische wijze bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG of gegevens van zeer persoonlijke aard (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5];

⁷ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-dpia>
- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit: <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>
- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)
- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁸ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aannee van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties
https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

27. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht⁹.

5. Minimale gegevensverwerking

28. Conform artikel 5.1, c), AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

29. De **categorieën betrokkenen** zijn:

- eigenaars, bezitters en houders van beschermde voorwerpen en cultuurgoederen;
- de leden van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed;
- personen die betrokken zijn bij de aankoop en verkoop van topstukken;
- erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die betrokken zijn bij de inbetalinggeving van cultuurgoederen om de erfbelasting te betalen;
- personen die vermeld worden in aanvragen en de bijlagen ervan;
- de leden van het college van deskundigen.

30. De **categorieën persoonsgegevens** zijn:

- de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;
- de financiële gegevens;
- de tewerkstellingsgegevens;
- de adres- en contactgegevens;
- de gegevens over expertise.

31. In verband met de categorieën voegt de memorie toe:

Het rijksregisternummer wordt opgevraagd in het kader van de uitwisseling van gegevens en van de unieke identificatie met betrekking tot aanvragen.

Met andere identificatiegegevens wordt o.m. bedoeld naam, voornaam, of als er wordt uitgewisseld met andere entiteiten, het identificatienummer dat binnen die entiteit wordt gebruikt als dit niet een Rijksregisternummer is. Dit kan ook nader bepaald worden in het uitvoeringsbesluit.

32. De VTC vestigt in ieder geval de aandacht op de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.¹⁰

33. De memorie verduidelijkt niet wat er bedoeld wordt met financiële gegevens, tewerkstellingsgegevens en gegevens over expertise zodat de VTC vraagt dat de memorie op dat punt aangevuld wordt om na te gaan of één en ander in overeenstemming is met de minimale gegevensverwerking.

34. Wat de **ontvangers** betreft: administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed en het Topstukkenfonds.

35. In het Ontwerp wordt specifiek de **mededeling** geregeld van gegevens. Er zal rekening moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden. Verder, wat de

⁹ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: "Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit."

¹⁰ Zie de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

federale overheden betreft, met artikel 20 van de WVG en artikel 46 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid dat de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité belast met het verlenen van een beraadslaging voor mededelingen van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen, zoals opgelegd door artikel 42 van de wet van 13 december 2006 houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid.

36. Zo voorziet het Ontwerp onder meer:

§7. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, vraagt in eerste instantie de persoonsgegevens en andere gegevens op bij de authentieke gegevensbronnen, vermeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de gegevens niet bij een authentieke gegevensbron teruggevonden kunnen worden, kan de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de voormelde gegevens verkrijgen bij de aanvrager.

De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet minstens de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instantie: het rijksregisternummer en de identificatiegegevens van de aanvragers met het Rijksregister van de natuurlijke personen.

De uitwisselingen van persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, vinden plaats met tussenkomst van de bevoegde dienstenintegratoren, vermeld in artikel 3 van het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator

37. De VTC wijst erop dat optioneel advies aan haar kan gevraagd worden over een ontwerpprotocol.
38. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
39. Wat de **bewaartermijn** betreft, voorziet het Ontwerp:

§8. De maximale bewaringstermijnen voor persoonsgegevens die op basis van dit decreet worden verwerkt conform artikel 5, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming, worden vastgelegd in beheersregels, conform artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de voormelde bewaartermijnen worden bepaald, wordt rekening gehouden met de cultureel-historische waarde en de juridische bewijswaarde van de bestuursdocumenten.

40. De VTC wijst erop dat de beheersregels conform het Bestuursdecreet geen maximale termijnen betreffen.
41. Het moet evenwel duidelijk zijn hoelang de verwerkingsverantwoordelijken mogen bijhouden. Hiervoor moet enerzijds gekeken worden naar de eventueel toepasselijke archiefwetgeving en anderzijds een proportionaliteitsafweging te worden gemaakt.
42. In het licht van artikel 6.3 van de AVG, dienen in het Ontwerp de maximale bewaartermijn(en) van de met het oog op de onderscheiden doeleinden voor deze verwerking van persoonsgegevens voorzien te worden, of toch minstens criteria opgenomen te worden die toelaten deze bewaartermijn(en) te bepalen zodat nagegaan kan worden of voldaan is aan de vereisten van de AVG.

6. Juistheid

43. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).

44. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

45. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14, AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
46. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in randnummer 45, op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

47. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
48. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens mogelijk delicate gegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
49. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
50. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹¹ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹² die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹³ en een logging

¹¹ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹² Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹³ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verscheidene instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁴.

51. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁵.
52. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren¹⁶.

III. BESLUIT

53. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de taak van algemeen belang specificeren en opnemen in de memorie (luik 2);
 - een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling uitvoeren (luik 4);
 - de volgende categorieën persoonsgegevens verduidelijken : financiële gegevens, tewerkstellingsgegevens, gegevens over expertise (luik 5);
 - de bewaartermijnen in het Ontwerp opnemen, minstens criteria opnemen die toelaten om de bewaartermijnen te bepalen (luik 5);
 - de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens (luik 6);
 - de transparantiemaatregelen uitwerken (luik 7).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-07-20 11:08:00 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

¹⁴ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁵ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

¹⁶ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

ADVES VAN DE GEGEVENSBECHERMINGS AUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023

Betreft: Standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
aanwezig: de dames Cédrine Morlière, Nathalie Raghenon en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Brengt op 24 maart 2023 het volgende standaardadvies uit.

I. TOEPASSINGSGEBIED EN CONTEXT VAN DIT ADVIES

1. Gezien het uitzonderlijk grote aantal adviesaanvragen dat momenteel bij de Autoriteit wordt ingediend en bij gebrek aan voldoende personele middelen, is de Autoriteit niet in staat om alle adviesaanvragen die zij ontvangt, te behandelen. Wanneer de aanvrager niet aangeeft dat het voorgelegde ontwerp aanleiding kan geven tot hoge risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en wanneer uit zijn antwoorden in het formulier ook niet kan worden afgeleid dat dergelijke risico's aanwezig zijn, kan de Autoriteit beslissen om te verwijzen naar voorliggend standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten¹.
2. In dit algemene advies wordt gewezen op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Het blijft dus geldig bij elke redactie van normatieve teksten. Het is de verantwoordelijkheid van de auteur van een ontwerpnorm om ervoor te zorgen dat deze daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitseisen van een wet, opgelegd op grond van de AVG en gelezen in samenhang met de Grondwet, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna "het EVRM").

II. REDACTIE VAN NORMATIEVE TEKSTEN EN GEGEVENSBESCHERMING

A. Wat betreft de vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerkingen die door het ontwerp worden geregeld

3. De Autoriteit herinnert eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel.
4. Ter herinnering: de verwerking van persoonsgegevens wordt als noodzakelijk beschouwd als zij de minst ingrijpende maatregel vormt om het ermee nagestreefde gerechtvaardigde doel te

¹ De Autoriteit dient strategische keuzes te maken, rekening houdend met de nieuwe taken die haar krachtens de AVG zijn opgelegd, de middelen waarover zij beschikt en de beginselen die in de AVG zijn vervat (zoals het beginsel van de risico-gebaseerde benadering en het beginsel van de 'verantwoordingsplicht'). Daarom onderzoekt zij de adviesaanvragen die haar op grond van artikel 23 van de WOG en/of artikel 36, lid 4, van de AVG worden voorgelegd eerst uitsluitend op basis van het formulier.

Alleen in gevallen waarin de antwoorden in het formulier ernstige aanwijzingen bevatten dat het ontwerp van normatieve tekst een hoog risico inhoudt, gaat de Autoriteit over tot een systematische analyse van het ontwerp van normatieve tekst zelf en brengt zij een concreet advies uit.

In de andere gevallen en gezien de toevloed aan dossiers, gaat de Autoriteit niet over tot een analyse van de tekst van het ontwerp van normatieve tekst en geeft zij voorliggende algemene richtlijnen. Het is aan de aanvrager om er in de praktijk voor te zorgen dat het ontwerp dat hij redigeert, daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitsvereisten van de wet die door de AVG, de Grondwet, het Handvest van de grondrechten en het EVRM, worden opgelegd.

bereiken. De auteur van een normatieve tekst moet daarom nagaan of er geen andere maatregelen zijn die minder ingrijpend zijn voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en waarmee het nagestreefde doel kan worden bereikt. De beoogde gegevensverwerking moet dus toelaten het nagestreefde doel te bereiken (criterium van doeltreffendheid), maar moet tevens de maatregel zijn die het minst ingrijpt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen (criterium van noodzakelijkheid in strikte zin). Concreet betekent dit dat als het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden.

5. Wanneer de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens vaststaat, moet de auteur van de normatieve tekst er zich nog van vergewissen dat de verwerking evenredig is (in strikte zin) met het beoogde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht moet worden gevonden tussen de verschillende belangen die op het spel staan en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Met andere woorden, er moet een evenwicht zijn tussen de inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, en het doel dat met die verwerking wordt beoogt en dat daadwerkelijk kan worden bereikt. De voordelen die voortvloeien uit de gegevensverwerking in kwestie moeten dus opwegen tegen de nadelen ervan voor de betrokkenen (criterium van evenredigheid in strikte zin).
6. De Autoriteit vestigt de aandacht van de auteurs van normatieve teksten op de verplichting ervoor te zorgen dat de verwerkingen van persoonsgegevens die door het ontwerp worden geregeld of in uitvoering daarvan zullen worden geregeld, werkelijk noodzakelijk zijn en evenredig met het nagestreefde doel.

B. Wat betreft de vereiste van voorzienbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens

7. Verder herinnert de Autoriteit eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond moet hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG².

²Artikel 6, lid 1, van de AVG: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)"

8. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn³. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan.
9. Dit betekent echter niet dat voor elke gegevensverwerking een *specifieke* norm moet gelden die uitdrukkelijk alle gegevensbeschermingskwesties in de betrokken context regelt. In bepaalde gevallen kan de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang immers worden gewaarborgd door de norm die deze taak toekent aan de verwerkingsverantwoordelijke, en de AVG (in voorkomend geval gelezen in combinatie met andere normen die eveneens van toepassing zijn).
10. De vraag rijst dan wanneer en in welke mate een *specifiek* normatief kader noodzakelijk is. Aangezien er geen absolute regel of mathematische formule is om met zekerheid te bepalen wanneer een specifieke norm nodig is om een verwerking van persoonsgegevens te regelen die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en om de voorzienbaarheid ervan te waarborgen, geeft de Autoriteit hieronder richtsnoeren.
11. Artikel 6, lid 2, van de AVG bepaalt: *"De lidstaten kunnen specifiekere bepalingen handhaven of invoeren ter aanpassing van de manier waarop de regels van deze verordening met betrekking tot de verwerking met het oog op de naleving van lid 1, punten c) en e), worden toegepast; hiertoe kunnen zij een nadere omschrijving geven van specifieke voorschriften voor de verwerking en andere maatregelen om een rechtmatige en behoorlijke verwerking te waarborgen, ook voor andere specifieke verwerkingssituaties als bedoeld in hoofdstuk IX."*
12. Overweging 10 van de AVG, die betrekking heeft op artikel 6, lid 2, van de AVG, bepaalt: *"In samenhang met de algemene en horizontale wetgeving inzake gegevensbescherming ter uitvoering van Richtlijn 95/46/EG beschikken de lidstaten over verscheidene sectorgebonden wetten op gebieden waar behoefte is aan meer specifieke bepalingen. Deze verordening biedt de lidstaten ook ruimte om eigen regels voor de toepassing vast te stellen, onder meer wat de verwerking van bijzondere persoonsgegevenscategorieën ("gevoelige gegevens") betreft. In zoverre staat deze verordening niet in de weg aan lidstatelijk recht waarin specifieke situaties op het gebied van gegevensverwerking nader worden omschreven, meer bepaald door nauwkeuriger*

³ Zie ook overweging 41 van de AVG.

*te bepalen in welke gevallen verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschied".
(onderstreept door de Autoriteit)*

13. Bovendien verwijst de AVG ook meermaals naar het nationale recht, hetzij om een specifiek kader voor bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens te eisen, hetzij om het treffen van passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen, op te leggen.⁴
14. De Autoriteit stelt met name drie situaties vast waarin een nationale norm de verwerking van persoonsgegevens specifiek moet regelen:
 - wanneer het nodig is de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een publieke taak, beter te waarborgen dan door louter te verwijzen naar de formulering van de norm waarbij de publieke taak wordt toegekend, en specifieke waarborgen moeten worden geboden om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen;
 - wanneer het noodzakelijk is het bindende karakter van een wettelijke verplichting tot verwerking van persoonsgegevens te verzekeren (artikel 6, lid 1, punt c), van de AVG). In dat verband wijst de Autoriteit erop dat de norm die de wettelijke verplichting oplegt, enerzijds het concrete doel moet specificeren waarvoor de verplichte gegevensverwerking moet worden uitgevoerd, en anderzijds duidelijk en nauwkeurig moet zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke in principe geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de manier waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn wettelijke verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd⁵.
 - wanneer de AVG of de WVG de vaststelling van een dergelijke specifieke norm voor de verwerking van persoonsgegevens oplegt, om bijvoorbeeld te voorzien in specifieke beschermingsmaatregelen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen⁶.

⁴ Dat is bijvoorbeeld het geval voor verwerkingen betreffende bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG (gegevens over ras, gegevens over de gezondheid,...) die nodig zijn voor de uitvoering van de verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken op het gebied van arbeidsrecht, of voor verwerkingen betreffende deze gegevens die nodig zijn om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

⁵ Groep Artikel 29, advies 06/2014 van over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, blz. 22. De Autoriteit herinnert eraan dat, ondanks een dergelijk gebrek aan beoordelingsmarge, het hoe dan ook aan de verwerkingsverantwoordelijke is om ervoor te zorgen dat de betrokken verwerking in overeenstemming is met de verplichting in kwestie en met de AVG.

⁶ Wanneer bijvoorbeeld een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG of artikel 10 van de AVG via normatieve weg moet worden geregeld, en in dat verband in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen (artikel 9, lid 2, punt g), van de AVG, artikel 10 van de WVG) moet worden voorzien, of wanneer het recht van het publiek op toegang tot officiële documenten en het recht op bescherming van persoonsgegevens met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht (artikel 86 van de AVG)...

15. In deze context, ook al vormt elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, toch moet niet elke verwerking (en dus elke inmenging in het recht op privacy) noodzakelijkerwijs specifiek geregeld worden door een norm van nationaal recht, bijvoorbeeld door een *specifiek* hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd. Voor gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang, merkt de Autoriteit op dat, voor zover de publieke taken (waarvoor de verwerking van persoonsgegevens nodig is) door de wetgever op zodanige wijze zijn omschreven en afgebakend dat de doeleinden van deze verwerkingen als welbepaald en uitdrukkelijk kunnen worden beschouwd en men zich niet in een van de hierboven beschreven situaties bevindt, het niet systematisch nodig is een specifiek kader voor *deze* gegevensverwerkingen te bieden. Onder deze voorwaarde kan de AVG immers in bepaalde gevallen volstaan om de genoemde gegevensverwerkingen te regelen, met name wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bestaat.
16. De Autoriteit verzoekt de auteur van de normatieve tekst derhalve om ervoor te zorgen dat zijn ontwerp voldoet aan de vereiste van voorzienbaarheid, zodat bij de lezing ervan, eventueel in combinatie met de lezing van het relevante normatieve kader, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden uitgevoerd en onder welke omstandigheden die verwerkingen zijn toegestaan.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur

ADVIES VAN DE TOPSTUKKENRAAD

1. Goedkeuring verslagen vorige vergaderingen van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed

2. Voorkooprecht

2.1. Context

De heer Geert Elshout (DCJM) geeft toelichting bij het *voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, meer bepaald wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving.*

De nota, het decreet en de Memorie van toelichting i.v.m. het voorkooprecht zijn consulteerbaar in bijlagen 1, 2 en 3. De presentatie van de heer Elshout werd toegevoegd in bijlage 4.

Dit voorontwerp van decreet regelt het volgende:

Invoeren van een recht van voorkoop bij veilingen.

De voorgestelde invoering van een recht van voorkoop laat de Vlaamse overheid toe om bij publieke veiling van topstukken (zowel in de Topstukkenlijst als niet in de Topstukkenlijst) deze stukken te verwerven tegen het laatst geformuleerde bod om zo deze topstukken voor Vlaanderen te behouden en tot verrijking van de publieke collecties.

Gegevensbescherming

Dit voorontwerp brengt het Topstukkendecreet in lijn met de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (EU) van 14 april 2016 voor wat betreft de privégegevens die in uitvoering van het Topstukkendecreet worden bijgehouden.

Fysische ingrepen op topstukken en subsidiering

Topstukken in monumenten die mee beschermd worden door het Onroerenderfgoeddecreet vallen zowel onder de bescherming van het Topstukkendecreet als van het Onroerenderfgoeddecreet. Deze dubbele bescherming schept onduidelijkheid bij de eigenaars en beheerders over de toelating fysische ingrepen op topstukken en inzake de subsidiering van deze ingrepen. Dit voorontwerp van decreet stelt voor om deze dubbele bevoegdheid te schrappen voor wat betreft de toelatingen tot fysische ingrepen op deze stukken en de subsidiëring van deze ingrepen, en van subsidies en dit nog enkel via het Topstukkendecreet te regelen. Hierdoor wordt het aanvragen van toelatingen tot fysische ingrepen en van subsidies voor de eigenaars en beheerders duidelijker en eenvoudiger.

2.1. Vraag aan de Topstukkenraad

De minister van Cultuur vraagt aan de Topstukkenraad om haar advies geven bij dit voorontwerp van decreet.

Dit voorontwerp werd in een eerste lezing goedgekeurd door de Vlaamse Regering en wordt nu voor advies voorgelegd aan de bevoegde adviesorganen. De Regering zal na ontvangst en verwerking van deze adviezen in een tweede lezing, het voorontwerp voor advies aan de Raad van State bezorgen.

2.3. Advies van de Topstukkenraad

De Raad dankt de heer Geert Elshout voor de toelichting bij dit voorontwerp van decreet.

2.3.1. Advies voorkooprecht

De Raad is verheugd dat er een regeling voor **voorkooprecht** voor topstukken in aantocht is. Deze regeling komt tegemoet aan één van de beleidsaanbevelingen die de Raad formuleerde voor de legislatuur 2019-2024: de invoer van een voorkooprecht op topstukken.

De Raad geeft dan ook een principiële gunstig advies voor dit voorstel

Enkele bedenkingen evenwel:

a) samenloop bevoegdheden in Brussel – Hoofdstad

Zowel de Franse Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en, na goedkeuring van het nu voorliggende ontwerp van dit decreet, ook de Vlaamse Gemeenschap (zullen) beschikken op een recht van voorkoop bij publieke veiling van topstukken in Brussel.

Om bevoegdheidsconflicten te vermijden, is het dan ook aangewezen om werk te maken van een afstemming over de invulling van deze gedeelde bevoegdheden met het Brussels Gewest en de Franse Gemeenschap.

b) beslissingstermijnen

De Raad heeft bedenkingen bij de voorgestelde beslissingstermijn van 60 dagen voor de uitoefening van het voorkooprecht van de Vlaamse overheid.

De Raad noteert dat de opstellers van dit voorontwerp er voor kozen om dezelfde beslissingstermijnen te hanteren als die van de regelingen van de Franse Gemeenschap en het Brussels Gewest

De Raad begrijpt de logica achter die keuze maar vreest dat deze termijn bij de bidders op veilingen tot teveel onzekerheid zou kunnen leiden. De Raad verkiest het Franse systeem van voorkoop waarbij de Franse overheid op de dag van de zitting zelf beslist/moet beslissen om al dan niet haar recht van voorkoop uit te oefenen.

De Raad erkent dat bij een veiling van topstukken die niet op de Topstukkenlijst staan (maar wel beantwoorden aan de criteria "zeldzaam en onmisbaar" van het Topstukkendecreet) het allicht niet mogelijk is voor de Vlaamse overheid om al op de veiling zich te binden aan de uitoefening van haar voorkooprecht. In dit geval acht de Raad de voorgestelde beslissingstermijn van maximaal 60 dagen na de dag van de veiling aanvaardbaar. Aan de veiling van dit type van stukken wordt van tevoren immers vaak weinig weerklank gegeven.

Voor de topstukken opgenomen in de Topstukkenlijst ligt deze situatie, aldus de Raad, duidelijk anders. Indien dergelijke stukken op veiling kopen dan wordt daar voorafgaand aan de veiling veel publiciteit voor gemaakt. Deze lange aanloop naar de veiling biedt de Vlaamse overheid, zo meent de Raad, de

nodige tijd om al voorafgaan aan de veiling te beslissen of zij al dan niet haar voorkoprecht wil uitoefenen en tot aan welke prijs.

Daarom adviseert de Raad om in de regeling voor het voorkoprecht een onderscheid te maken tussen topstukken die op de Topstukkenlijst staan en topstukken die niet op de Topstukkenlijst staan.

1. voor **topstukken die op de Topstukkenlijst staan**, adviseert de Raad om het Franse systeem te hanteren waarbij het voorkoprecht in de veilingzaal toegepast wordt, na het uitbrengen van het laatste bod. Op die manier is er geen wachttijd van 60 dagen en heeft men onmiddellijk zekerheid over een eventuele aankoop.
2. voor **topstukken die niet op de Topstukkenlijst staan**, adviseert de Raad om de in het voorontwerp opgenomen regeling toe te passen, met een beslissingstermijn van 60 dagen.

c) mogelijkheid tot overdracht van het voorkoprecht aan derden

Het is belangrijk om zoveel mogelijk actoren te betrekken bij de bescherming van het cultureel erfgoed.

De Raad is dan ook voorstander van de mogelijkheid van een dergelijke overdracht. De Raad denkt daarbij dan in eerste instantie aan de inrichtende machten van musea en aan verenigingen die de bescherming van het erfgoed tot doel hebben, zoals bijvoorbeeld de Koning Boudewijn Stichting.

Het zal dan wel zaak zijn om bij de verdere uitwerking een soort van 'voorrrangs- en overlegregeling uit te werken om te vermijden dat meerdere erfgoedactoren een voorkoprecht zouden willen uitoefenen op eenzelfde topstuk.

2.3.2. Advies gegevensbescherming en topstukken beschermd door het Onroerenderfgoeddecreet

Wat betreft de decretale wijzigingen voor de bepalingen van **de Algemene Verordening Gegevensbescherming** (EU) en fysieke ingrepen en subsidiëring voor topstukken in monumenten die ook beschermd worden door **het Onroerenderfgoeddecreet**, heeft de Raad geen opmerkingen. Zij begrijpt uit de memorie en adviezen hierover dat de voorgestelde aanpassingen 'standaard' zijn en reeds in vele decreten werden ingevoegd om ze in overeenstemming te brengen met de vereisten van het GDPR.

2.3.3. Advies toelating fysieke ingrepen en subsidiëring

De Raad is geheel en al gewonnen voor dit voorstel dat de regelgeving op dit vlak eenduidiger maakt en voor zowel de erfgoedzorger als voor de erfgoedbeschermer eenvoudiger qua toepassing door de invoering van een 'enig loket' voor deze toelatingen en subsidiëringen.

De memorie van toelichting geeft aan dat in geval van topstukken die ook beschermd worden krachtens het Onroerenderfgoeddecreet de bevoegde ambtenaren van het agentschap Onroerend Erfgoed met raadgevende stem betrokken moeten worden bij de beraadslagingen van de Raad. Op die manier, zo meent de Raad, kunnen inderdaad de kennis, ervaring en inzichten van het agentschap Onroerend Erfgoed 'back office' maximaal bij de advisering en besluitvorming meegenomen worden terwijl 'front office' voor de erfgoedbeheerders er slechts één aanspreekpunt is.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 29 september 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management en de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Art. 2. In artikel 3, §2, van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, vervangen bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij de decreten van 9 mei 2014 en 15 juli 2016, worden de woorden “de monumentenwetgeving of” geschrapt.

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt een hoofdstuk Vter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk Vter. Voorkoop”.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk Vter, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 18quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 18quinquies. §1. Als een beschermd voorwerp in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad openbaar wordt verkocht, heeft de Vlaamse Regering een voorkooprecht op het voormelde beschermd voorwerp. Het voormelde voorkooprecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod.

De verkoper of zijn gemachtigde brengt de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, uiterlijk dertig dagen voor de openbare verkoop op de hoogte van de veiling van een beschermd voorwerp en van de voorwaarden voor de toewijzing bij openbare verkoop. De voormelde kennisgeving heeft de waarde van een verkoopaanbod tegen het laatste rechtsgeldige bod dat op de openbare verkoop geformuleerd is.

De veilinghouder brengt de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, uiterlijk tien dagen na de toewijzing op de hoogte van het bedrag waarvoor het beschermde voorwerp aan de hoogste bidder is toegewezen.

Als de Vlaamse Regering haar voorkooprecht wil uitoefenen, neemt ze haar aankoopbeslissing binnen zestig dagen na de kennisgeving, vermeld in het derde lid. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, informeert de veilinghouder of de Vlaamse Regering heeft beslist om tot aankoop over te gaan. Tot dan kan het topstuk niet vervreemd worden. In geval deze kennisgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht uit te oefenen, kan het topstuk niet meer vervreemd worden aan derden.

De veilinghouder brengt de verkoper of zijn gemachtigde ervan op de hoogte dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht op het beschermde voorwerp uit te oefenen.

De eigendom op het beschermd voorwerp gaat over naar de Vlaamse Gemeenschap op het moment dat deze de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald.

§2. In geval van een openbare verkoop van een beschermd voorwerp waarvan de Vlaamse Regering niet op de hoogte is gebracht, heeft de Vlaamse Regering het recht om in de rechten van de koper gesubrogeerd te worden. In geval van de voormelde subrogatie betaalt de Vlaamse Regering de koper de aankoopprijs, inclusief de kosten en belastingen die de koper betaald heeft, zonder dat ze de koper verdere verplichtingen of vergoedingen schuldig is."

Het subrogatierecht, vermeld in het vorige lid, verjaart drie jaar na de datum waarop de veiling en de identiteit van de koper van het beschermd voorwerp ter kennis kwamen van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed.

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hetzelfde hoofdstuk Vter een artikel 18sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18sexies. §1. Als een topstuk dat niet opgenomen is in de lijst in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, openbaar wordt verkocht, heeft de Vlaamse Regering een voorkeepsrecht op het voormelde topstuk. Het voormelde voorkeepsrecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod.

§2. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, meldt de veilinghouder uiterlijk op de zitdag, na diens toewijzing van het topstuk, vermeld in paragraaf 1, dat ze aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om van het voorkeepsrecht gebruik te maken.

Als de Vlaamse Regering haar voorkeepsrecht wil uitoefenen, neemt ze haar aankoopbeslissing binnen zestig dagen na de zitdag. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, informeert de veilinghouder of de Vlaamse Regering heeft beslist om tot aankoop over te gaan Tot aan deze kennisgeving kan het topstuk, vermeld in paragraaf 1, niet vervreemd worden. In geval deze kennisgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkeepsrecht uit te oefenen, kan het topstuk niet meer vervreemd worden aan derden.

De veilinghouder brengt in voorkomend geval de verkoper of zijn gemachtigde ervan op de hoogte dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkeepsrecht op het topstuk, vermeld in paragraaf 1, uit te oefenen.

De eigendom op het topstuk gaat over naar de Vlaamse Gemeenschap op het moment dat deze de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hetzelfde hoofdstuk Vter een artikel 18septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18septies. De Vlaamse Regering kan het voorkeepsrecht, vermeld in artikel 18quinquies en artikel 18sexies, overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties dan de Vlaamse Gemeenschap en van derden met een belangeloos doel die de bescherming van het roerend cultureel erfgoed als een van hun kerntaken hebben.”.

Art. 7. Aan artikel 22, §1, van hetzelfde decreet wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° de personen die verzuimen de kennisgevingen, vermeld in artikel 18quinquies, §1, tweede, derde en vijfde lid, of artikel 18sexies, §2, derde lid, te doen, of het voorkeepsrecht of het subrogatierecht van de Vlaamse Regering, vermeld in artikel 18quinquies. §2, miskennen.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart.2023, wordt een hoofdstuk VIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk VIIbis. Bepalingen over de gegevensverwerking”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk VIIbis, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 26bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 26bis. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

§2. Dit hoofdstuk betreft de verwerking van persoonsgegevens waarop artikel 21bis niet van toepassing is.

§3. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, met de volgende doelstellingen:

- 1° het roerend cultureel erfgoed behouden;
- 2° het secretariaat van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed waarnemen;
- 3° de bepalingen over het buiten de Vlaamse gemeenschap brengen van topstukken en cultuurgoederen uitvoeren;
- 4° cultuurgoederen aanvaarden om de erfbelasting te betalen;
- 5° een voorkooprecht uitoefenen.

§4. Het Topstukkenfonds, vermeld in artikel 19, §1, van dit decreet, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens ter uitvoering van de taken, vermeld in artikel 19, §2, van dit decreet.

§5. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° eigenaars, bezitters en houders van beschermde voorwerpen en cultuurgoederen;
- 2° de leden van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed;
- 3° personen die betrokken zijn bij de aankoop en verkoop van topstukken;
- 4° erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die betrokken zijn bij de inbetalinggeving van cultuurgoederen om de erfbelasting te betalen;
- 5° personen die vermeld worden in aanvragen en de bijlagen ervan;
- 6° de leden van het college van deskundigen.

§6. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;

- 2° de financiële gegevens;
- 3° de tewerkstellingsgegevens;
- 4° de adres- en contactgegevens;
- 5° de gegevens over expertise.

§7. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, vraagt in eerste instantie de persoonsgegevens en andere gegevens op bij de authentieke gegevensbronnen, vermeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de gegevens niet bij een authentieke gegevensbron teruggevonden kunnen worden, kan de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de voormelde gegevens verkrijgen bij de aanvrager.

De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet minstens de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instantie: het rijksregisternummer en de identificatiegegevens van de aanvragers met het Rijksregister van de natuurlijke personen.

De uitwisselingen van persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, vinden plaats met tussenkomst van de bevoegde dienstenintegratoren, vermeld in artikel 3 van het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator.

§8. De persoonsgegevens die conform dit artikel door de administratie en het Topstukkenfonds worden verwerkt, kunnen op basis van dit decreet uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de decretale taken. Na afloop van die tien jaar wordt conform artikel III.87, §1, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 een definitieve bestemming toegewezen.

§9. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, kan de gegevens van de betrokkenen bekendmaken met inachtneming van artikel 7 en 26. Conform artikel 7 kunnen de eigenaars, bezitters en houders noch de bewaarplaatsen van de beschermde voorwerpen bekend gemaakt worden, tenzij na uitdrukkelijk akkoord van de eigenaar.

De bekendmaking, vermeld in het eerste lid, omvat de volgende informatie:

- 1° de voornaam en de familienaam van de natuurlijke personen voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- 2° de volledige officiële naam zoals die is ingeschreven, voor de begunstigden die een rechtspersoon zijn, voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- 3° de volledige naam van de vereniging zoals die is ingeschreven of anderszins officieel is erkend, voor de begunstigden die een vereniging van natuurlijke personen of rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid zijn voor de

- inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
- 4° de locatie waar het topstuk zich bevindt;
- 5° de begunstigden en de bedragen die elke begunstigde van de subsidie, vermeld in artikel 10, heeft ontvangen, met uitzondering van subsidies aan natuurlijke personen en met uitzondering van subsidies die betrekking hebben op beschermde voorwerpen die niet publiek tentoongesteld of toegankelijk gemaakt zijn;
- 6° de leden van de Topstukkenraad.

§10. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, de beveiliging van de voormelde persoonsgegevens, en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, vermeld in de algemene verordening gegevensbescherming. De Vlaamse Regering kan de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, mogen worden verstrekt nader omschrijven.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 10. Artikel 6.4.5 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.4.5. De cultuuroederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming in een beschermd monument, mogen niet worden verplaatst zonder toelating van het agentschap. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

Voor de goederen, vermeld in het eerste lid, die ook beschermd zijn als topstuk op basis van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang:

- 1° is er voor handelingen aan die goederen geen toelating of advies als vermeld in artikel 6.4.4 van dit decreet, vereist;
- 2° is er een toelating voor het verplaats zoals vermeld in het eerste lid vereist;
- 3° kunnen voor handelingen aan die goederen geen premies of subsidies op basis van hoofdstuk 10 van dit decreet worden toegekend en kan geen belastingvermindering worden verleend als vermeld in artikel 145/36 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.”.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 11. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2024.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse
Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 74.619/3
van 8 december 2023

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving’

Op 6 oktober 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, wat betreft een recht van voorkoop voor roerend cultureel erfgoed, en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat betreft de bescherming van topstukken die beschermd zijn door de monumentenwetgeving’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 29 november 2023. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, en Annemie GOOSSENS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur, en Lise VANDENHENDE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 8 december 2023.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest strekt tot wijziging van het decreet van 24 januari 2003 ‘houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang’ (hierna: Topstukkendecreet) en van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

In hoofdstuk 1 van het voorontwerp wordt bepaald dat het aan te nemen decreet een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid regelt.

Hoofdstuk 2 bevat de wijzigingen aan het Topstukkendecreet.

In de eerste plaats worden de woorden “de monumentenwetgeving of” in artikel 3, § 2, van het Topstukkendecreet geschrapt, waardoor de artikelen 8 tot 10 van dat decreet inzake de bescherming voortaan van toepassing zijn op de roerende goederen, die thans beschermd worden op grond van de monumentenwetgeving² (artikel 2 van het voorontwerp).

In de tweede plaats wordt een voorkooprecht voor de Vlaamse Regering ingevoerd (artikel 3) met betrekking tot, enerzijds, beschermde voorwerpen en, anderzijds, topstukken die niet zijn opgenomen in de topstukkenlijst, die in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad openbaar worden verkocht (artikelen 4 en 5). Artikel 4 schrijft onder meer een kennisgevingsplicht voor in hoofde van de verkoper of zijn gemachtigde aan de Vlaamse Regering over de geplande veiling (ontworpen artikel 18^{quiquies}, § 1, tweede lid). Is deze kennisgeving niet gebeurd, heeft de Vlaamse Regering het recht om in de rechten van de koper te worden gesubrogeerd (ontworpen artikel 18^{quiquies}, § 2). De Vlaamse Regering kan het voorkooprecht overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties dan de Vlaamse Gemeenschap en van derden met een belangeloos doel die de bescherming van het roerend cultureel erfgoed als een van hun kerntaken hebben (artikel 6). Er wordt een strafbepaling toegevoegd voor personen die verzuimen om de voorgeschreven kennisgevingen te doen of die het voorkooprecht of het subrogatierecht miskennen (artikel 7).

In de derde plaats wordt de verwerking van de persoonsgegevens geregeld (artikelen 8 en 9).

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Waarmee luidens artikel 2, 11°, van het Topstukkendecreet “de regelgeving die de gewesten hebben uitgevaardigd ter bescherming van het onroerend cultureel erfgoed” wordt bedoeld.

Hoofdstuk 3 bevat de wijzigingen aan het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Meer bepaald strekt artikel 10 van het voorontwerp ertoe de toelating voor fysieke ingrepen en de subsidiëring ervan met betrekking tot topstukken maximaal te regelen via het Topstukkendecreet.

Het aan te nemen decreet treedt in werking op 1 januari 2024 (artikel 11).

BEVOEGDHEID

3.1. Op grond van paragraaf 1 van de ontworpen artikelen 18*quinquies* en 18*sexies* van het Topstukkendecreet (artikelen 4 en 5 van het voorontwerp) geldt een recht van voorkoop voor de Vlaamse Regering voor beschermde voorwerpen, die topstukken zijn en in de zogenaamde topstukkenlijst bedoeld in artikel 3, § 1, van het Topstukkendecreet zijn opgenomen, en voor topstukken die niet in deze topstukkenlijst zijn opgenomen, en die, in beide gevallen, in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad openbaar worden verkocht.

Anders dan het geval is in artikel 18, § 1, van het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 maart 2022 ‘portant protection du patrimoine culturel mobilier’ blijkt uit het voorontwerp niet dat het moet gaan om goederen die zich bevinden binnen de Vlaamse Gemeenschap, zijnde in het Nederlandse taalgebied of in instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.³

Gevraagd hoe in het licht hiervan de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap wordt verantwoord, antwoordde de gemachtigde:

“Het is inderdaad de keuze om het voorkooprecht van toepassing te verklaren op alle cultuurgoederen die zich in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad bevinden en die als een topstuk moeten worden beschouwd in de zin van het Topstukkendecreet. Het cruciale criterium in deze is inderdaad het uitzonderlijke belang van het stuk voor de Gemeenschap.”

Hij voegde daar nog het volgende aan toe:

“Voor de uitoefening van het voorkooprecht lijkt ons de bijzondere betekenis die het goed heeft voor een Gemeenschap het beste lokalisatiecriterium. Hoewel hier uiteraard altijd een zekere vorm van beoordeling speelt, is het toch niet zo dat de Vlaamse Gemeenschap zich eender welk roerend goed kan toe-eigenen. De toetsing aan de criteria ‘zeldzaam en onmisbaar’, vereist om te kunnen besluiten of een cultuurgoed al dan niet een topstuk is in de zin van het Topstukkendecreet, heft deze subjectiviteit minstens ten dele op.”

³ Zie immers de definitie van de woorden “binnen de Vlaamse Gemeenschap” in artikel 2, 6°, van het Topstukkendecreet.

Er kan inderdaad worden aangenomen dat *het belang* (zoals omschreven in artikel 2bis van het Topstukkendecreet) dat een beschermd voorwerp of een topstuk dat niet in de toppenstukkenlijst is opgenomen heeft *voor de Vlaamse Gemeenschap*, wat impliceert dat op het ogenblik dat een roerend goed of een verzameling wordt aangemerkt als topstuk het zich binnen de Vlaamse Gemeenschap moet bevinden,⁴ de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap kan verantwoorden. Het gegeven dat op het ogenblik van de verkoop dit niet langer het geval is, doet hieraan geen afbreuk, mede gelet op het feit dat voor de toepassing van het voorkeepsrecht nog steeds is vereist dat de openbare verkoop in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad plaatsvindt.

3.2. Gevraagd wat er moet gebeuren wanneer ook andere overheden een voorkeepsrecht wensen uit te oefenen op hetzelfde goed, liet de gemachtigde weten dat het aangewezen is om dergelijke samenloop via een samenwerkingsakkoord te regelen.

Hiermee kan worden ingestemd. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft in het verleden reeds herhaalde malen gewezen op het nut, en zelfs de noodzaak, om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten met de verschillende autoriteiten die naar Belgisch recht bevoegd zijn voor de bescherming van roerend cultureel erfgoed.⁵

Overigens valt het niet uit te sluiten dat er ook nog aankooprechten kunnen zijn van overheden in het buitenland die kunnen conflicteren met het voorkeepsrecht waarin de ontworpen regeling voorziet.

4. Ten slotte acht de Raad van State het nuttig om te wijzen op de naleving van artikel 14 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming van de instellingen’,⁶ dat het volgende bepaalt:

“Binnen de grenzen van de bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen, kunnen de decreten een recht van voorkoop invoeren, voor zover dit recht van voorkoop geen afbreuk doet aan een op de dag van de inwerkingtreding van dit artikel bestaand recht van voorkoop.

Enerzijds kan het decreet geen recht van voorkoop invoeren op de goederen van het federale openbaar of privaat domein; anderzijds kunnen enkel de Gemeenschappen en de Gewesten een recht van voorkoop invoeren op de goederen van hun eigen openbaar of privaat domein.”

⁴ Uit artikel 2bis van het Topstukkendecreet vloeit immers voort dat om als een topstuk te kunnen worden beschouwd, een roerend goed of een verzameling “als zeldzaam en onmisbaar beschouwd moet worden”. In het tweede lid van die bepaling wordt het begrip “zeldzaam” als volgt gedefinieerd: “een roerend goed of een verzameling waarvan er weinig *andere* - gelijke of gelijksoortige - in dezelfde staat *binnen de Vlaamse Gemeenschap aanwezig zijn*”. Uit die definitie, en met name uit het woord “andere”, blijkt dat het moet gaan om een roerend goed dat of een verzameling die zich, net als de goederen waarmee het wordt vergeleken, binnen de Vlaamse Gemeenschap bevindt.

⁵ Zie o.m. adv.RvS 69.794/4 van 22 september 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Franse Gemeenschap van 17 maart 2022, *Parl.St.* Parl.Fr.Gem. 2020-21, nr. 341/1, 50, opmerking I.1.

⁶ Zie ook adv.RvS 63.964/4/VR van 16 oktober 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 25 april 2019 ‘betreffende het roerend en immaterieel cultureel erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest’, *Parl.St.* Br.Parl. 2018-19, nr. A-813/1, 85-86, opmerking 1 bij artikel 23.

Met het oog op de naleving van deze bepaling dienen de goederen van het federale openbaar of privaat domein of van het openbaar of privaat domein van een ander gewest of een andere gemeenschap te worden uitgesloten van het recht van voorkoop.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikelen 4 en 5

5. Het voorontwerp regelt niet alleen de procedure die de Vlaamse Regering moet doorlopen om het recht van voorkoop uit te oefenen met betrekking tot een *beschermd voorwerp* (die namelijk inhoudt dat de Vlaamse Regering door de verkoper uiterlijk dertig dagen voor de openbare verkoop in kennis wordt gesteld van de veiling en van de voorwaarden van toewijzing), maar ook een – zij het meer ingekorte – procedure met betrekking tot een *topstuk dat niet in de topstukkenlijst is opgenomen*.

Eerder adviseerde de afdeling Wetgeving van de Raad van State met betrekking tot het voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 25 april 2019 ‘betreffende het roerend en immaterieel cultureel erfgoed van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest’ en dat *enkel* in een procedure inzake het voorkooprecht voor *beschermd roerende goederen* voorzag, hieromtrent het volgende in het licht van onder meer het gelijkheidsbeginsel:

“Ook al is het uiteraard logisch dat een dergelijke verplichting enkel wordt opgelegd aan de verkoper van een ‘beschermd cultuurgoed’ – het zou immers zinloos zijn die verplichting op te leggen aan een persoon wiens goed geen ‘beschermd cultuurgoed’ is – toch blijkt de voorliggende bepaling lacuneus te zijn in zoverre ze niet voorziet in een procedure om het recht van voorkoop op de niet beschermde cultuurgoederen uit te oefenen.

Dienaangaande moet evenwel worden opgemerkt dat het feit dat het recht van voorkoop kan worden uitgeoefend op een niet beschermd cultuurgoed, een ernstig probleem doet rijzen ten aanzien van de beginselen van gelijkheid en contractvrijheid, de rechtszekerheid en de samenhang van de ingevoerde regeling.

Een goed is immers pas beschermd na afloop van een welbepaalde procedure die erop gericht is vast te stellen of dat goed voldoet aan de criteria die worden opgesomd in artikel 11, § 1. In dat kader is de bescherming het resultaat van een onderzoek waarbij het advies van de commissie en, in voorkomend geval, van andere instanties moet worden ingewonnen, en dit zowel in de fase van de voorlopige bescherming als in de fase van de definitieve bescherming. Dat onderzoek behelst ook dat de eigenaar, bezitter of houder van het goed op de hoogte wordt gebracht in de fase van de voorlopige bescherming, en dat ze hun eventuele opmerkingen kenbaar kunnen maken in de fase van de definitieve bescherming. Tot slot zijn de beslissingen inzake de voorlopige en de definitieve bescherming bestuurshandelingen waartegen beroep kan worden ingesteld bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Al die waarborgen die eerst moeten worden geboden alvorens het Gewest het recht van voorkoop kan uitoefenen, ontbreken uiteraard wanneer het betrokken goed niet of voorlopig niet beschermd is. Dat leidt tot een verschil in behandeling tussen de eigenaars van een beschermd goed en de eigenaars van een niet beschermd goed, voor wier te koop gestelde goed een recht van voorkoop zou gelden. Voorts plaatst de afdeling Wetgeving

vraagtekens bij de middelen die zullen worden ingezet en de procedure die zal worden gevolgd, met inbegrip van de eventuele beroepen, bij het uitoefenen van een recht van voorkoop ten aanzien van een niet beschermd goed - om na te gaan of dat goed daadwerkelijk beantwoordt aan de criteria die worden opgesomd in artikel 11, § 1.

De inachtneming van de gememoreerde beginselen zou beter worden gewaarborgd indien alleen voor de beschermde goederen, en mogelijk ook voor de goederen die in voorlopige bescherming zijn, een recht van voorkoop zou kunnen gelden.”⁷

Geconfronteerd met dit advies en vragend, in het licht van het gelijkheidsbeginsel, naar een verantwoording voor een voorkooprecht voor een topstuk dat niet is opgenomen in de topstukkenlijst, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Topstukken die niet opgenomen zijn op de lijst, zijn wel degelijk beschermd (alhoewel zij niet onder de definitie van beschermd voorwerp in het Topstukkendecreet vallen). Zo is het ook voor deze stukken verboden deze buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen zonder de toestemming van de Vlaamse Regering (artikel 11, § 1 van het Topstukkendecreet). Wij verwijzen in deze tevens naar artikel 2, 10° van het Topstukkendecreet. Een topstuk wordt daar gedefinieerd als een roerend goed of een verzameling ongeacht of het roerend goed of de verzameling in de lijst is opgenomen of niet.

Het is tevens zo dat de rechten van de verkoper volledig gerespecteerd worden. Het recht van verkoop van de Vlaamse Gemeenschap geldt immers enkel voor publieke verkopen en kan enkel uitgeoefend worden tegen de prijs (het hoogste bod) waartegen het stuk werd afgehamerd.”

De Raad van State merkt evenwel op dat, enerzijds, deze bescherming in de vorm van de toestemming die nodig is om deze topstukken die niet in de topstukkenlijst zijn opgenomen buiten de Vlaamse Gemeenschap te brengen, enkel wordt verleend indien iemand om deze toestemming vraagt en, anderzijds, deze topstukken de beschermingsprocedure die leidt tot opname in de topstukkenlijst wel degelijk niet hebben doorlopen.

Het is echter juist dat, vermits het voorkooprecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod, de Vlaamse Regering een aankoopbeslissing moet nemen binnen de zestig dagen na de zitdag en de eigendom op het topstuk slechts overgaat op het moment dat de Vlaamse Gemeenschap de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald, de rechten van de verkoper voldoende worden gevrijwaard. Bovendien ontstaat in het geval van een topstuk dat niet is opgenomen in de topstukkenlijst, de kennisgevingsplicht waarin het ontworpen artikel 18^{sexies}, § 2, derde lid, van het Topstukkendecreet voorziet, en die overeenkomstig het ontworpen artikel 22, § 1, 5°, van dat decreet strafrechtelijk wordt gesanctioneerd, *nadat* de administratie de veilinghouder op de hoogte heeft gebracht van het gegeven dat ze aan de Vlaamse Regering voorstelt om van het voorkooprecht gebruik te maken. Het komt in dat geval derhalve niet aan de verkoper toe om na te gaan of het roerend goed dat of de verzameling die hij te koop aanbiedt, als een topstuk in de zin van artikel 2, 10°, van het Topstukkendecreet moet worden beschouwd, en dat het voorkooprecht van toepassing is.

⁷ Adv.RvS 63.964/4/VR van 16 oktober 2018, *Parl.St.* Br.Parl. 2018-19, nr. A-813/1, 86, opmerking 2 bij artikel 23.

Gelet hierop kan de ontworpen regeling worden aanvaard.

Artikel 6

6. Het ontworpen artikel 18^{septies} van het Topstukkendecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering het voorkooprecht kan overdragen aan een limitatieve lijst van andere overheidsinstanties dan de Vlaamse Gemeenschap en van derden met een belangeloos doel die de bescherming van het roerend cultureel erfgoed als een van hun kerntaken hebben.

Deze bepaling is al te ruim. Een dergelijk recht van verkoop kan slechts worden uitgeoefend ten gunste van administratieve overheden die vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.⁸

De gemachtigde stemde ermee in dat de bepaling in deze zin wordt herzien.

Artikel 9

7.1. Het ontworpen artikel 26bis van het Topstukkendecreet regelt wie de verwerkingsverantwoordelijke is, voor welke doelstellingen persoonsgegevens mogen worden verwerkt, de categorieën van betrokkenen over wie persoonsgegevens worden verwerkt, de categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt, het opvragen van de persoonsgegevens bij authentieke gegevensbronnen en bij de aanvrager, het uitwisselen van persoonsgegevens en de uiterlijke bewaringstermijn. Het artikel bepaalt tevens dat de administratie de gegevens van de betrokkenen kan bekendmaken, mits bepaalde beperkingen. Het bepaalt de gegevens die kunnen worden bekendgemaakt en machtigt de Vlaamse Regering om bepaalde elementen inzake de verwerking van persoonsgegevens nader te regelen.

7.2. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁹

⁸ Adv.RvS 63.964/4/VR van 16 oktober 2018, *Parl.St.* Br.Parl. 2018-19, nr. A-813/1, 87-88, opmerking 4 bij artikel 23.

⁹ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

Bijgevolg moeten de ‘essentiële elementen’ van de verwerking van persoonsgegevens in de wetgevende norm zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.¹⁰

7.3. Gevraagd naar de reden waarom niet voor elke categorie van betrokkenen (ontworpen artikel 26*bis*, § 5) wordt bepaald welke categorie van persoonsgegevens (ontworpen artikel 26*bis*, § 6) mag worden verwerkt, antwoordde de gemachtigde:

“In principe kan van elk van de categorieën van betrokkenen, vermeld in paragraaf 5, elk persoonsgegeven zoals vermeld in paragraaf 6 verwerkt worden, **voor zover de verwerkingsverantwoordelijke kan aantonen dat dit noodzakelijk is met het oog op de nagestreefde doelstelling, én dat de overige bepalingen van de AVG worden nageleefd** (in het bijzonder de beginselen opgenomen in artikel 5, vb. minimale gegevensverwerking, doelbinding, etc.).”

Omdat de betrokkenen behoren tot dermate uiteenlopende categorieën van personen, dient in het voorontwerp wel degelijk te worden bepaald welke persoonsgegevens per categorie van betrokkenen kunnen worden verwerkt.

7.4. Nog met het oog op de naleving van het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet is aan de gemachtigde om verduidelijking gevraagd van een aantal begrippen vermeld in het ontworpen artikel 26*bis*, § 9, tweede lid, dat betrekking heeft op de bekendmaking van gegevens van de betrokkenen. Hij antwoordde het volgende:

“‘Voor de inrichting van de lijst’ : Het betreft hier de informatie die nodig is voor het opstellen en bijhouden van de Topstukkenlijst.

‘zoals die is ingeschreven’ : Het betreft hier de naam van de rechtspersoon zoals deze is opgenomen in de kruispuntbank van Ondernemingen (KBO)

‘of anderszins officieel is erkend’ : Het betreft hier de naam van feitelijke verenigingen onder dewelke deze zich richten tot de overheid.

‘rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid’: hier worden personen zonder rechtspersoonlijkheid bedoeld.”

Deze begrippen dienen in het voorontwerp duidelijker te worden gesteld.

7.5. Het ontworpen artikel 26*bis*, § 9, eerste lid, eerste zin, verwijst naar de inachtneming van de bepalingen van de artikelen 7 en 26 van Topstukkendecreet. In het ontworpen artikel 26*bis*,

¹⁰ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opmerking 101 (Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119). Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

§ 9, eerste lid, is de tweede zin, waarin artikel 7 wordt geparafraseerd, overbodig en misleidend, omdat artikel 26 niet wordt geciteerd. Deze tweede zin dient dan ook te worden weggelaten.

Artikel 10

8. Het ontworpen artikel 6.4.5, eerste lid, van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 bepaalt dat cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming in een beschermd monument, niet mogen worden verplaatst zonder toelating van het in dat decreet bedoelde agentschap. Aangezien de ontworpen regeling niet voorziet in een uitzondering op deze toelatingsplicht voor verplaatsingen in het kader van regulier onderhoud of gebruik (zoals bij het verplaatsen van meubilair (banken en stoelen) binnen een beschermde kerk om een andere indeling mogelijk te maken of om schoon te maken, of nog, bij het verplaatsen van gebruiksvoorwerpen, zoals servies), werd aan de gemachtigde gevraagd of het de bedoeling is om elke verplaatsing toelatingsplichtig te maken:

“De toelatingsplicht viseert geenszins het kortstondig verplaatsen in functie van regulier onderhoud van de cultuurgoederen (zie in die context ook artikel 2, 24° en 6.1.4 van het Onroerendergoedbesluit). Daarnaast voorziet artikel 8.1.4, §1, eerste lid, 9° Onroerendergoedbesluit ook in een mogelijkheid om vrijstellingen van toelatingsplichten te bepalen in een beheersplan (bv. voor courante handelingen).”

Uit het antwoord van de gemachtigde blijkt dat het de bedoeling is om de verplaatsing voor regulier onderhoud of gebruik van de toelatingsplicht uit te sluiten. Dat blijkt echter niet uit de ontworpen bepaling noch uit de memorie van toelichting. Met het oog op een rechtszekere toepassing, dient het ontworpen artikel 6.4.5, eerste lid, van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 dan ook in een duidelijkere uitzonderingsregeling voor regulier onderhoud en gebruik te voorzien.

9. Voor cultuurgoederen en erfgoedelementen onroerend door bestemming in een beschermd monument die ook beschermd zijn als topstuk, vervalt de toelatingsplicht en de financiële tegemoetkoming voor handelingen aan die goederen overeenkomstig het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 (zie artikel 2 van het voorontwerp). Hiervoor geldt de toelatingsplicht en de subsidiëring voor fysische ingrepen op basis van het Topstukkendecreet (ontworpen artikel 6.4.5, tweede lid, 1° en 3° van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, zoals vervangen bij artikel 10 van het voorontwerp).

De memorie van toelichting bepaalt dat aanvragen voor toelating worden behandeld door de Topstukkenraad, terwijl over aanvragen voor fysische ingrepen aan een topstuk dat ook is beschermd als cultuurgoed of als erfgoedelement onroerend door bestemming door de Topstukkenraad steeds worden overlegd met het agentschap Onroerend Erfgoed. Aan de gemachtigde werd gevraagd uit welke bepalingen van het Topstukkendecreet dat blijkt. Hij antwoordde als volgt:

“Afspraken rond samenwerking zijn niet expliciet vervat in de regelgeving. De memorie vermeldt dat bij aanvragen voor fysische ingrepen aan een topstuk dat ook beschermd is op basis van het Onroerendergoeddecreet, de Topstukkenraad steeds overlegt

met het agentschap Onroerend Erfgoed. Daartoe zal het agentschap uitgenodigd worden om in die gevallen aan de beraadslaging van de Raad deel te nemen met raadgevende stem.”

In het licht van de naleving van het passiefbehoudsbeginsel dat vervat zit in artikel 6.4.3 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 (“[h]et is verboden beschermde goederen te ontsieren, te beschadigen, te vernielen of andere handelingen te stellen die de erfgoedwaarde ervan aantasten”), verdient het aanbeveling dit overleg systematisch toe te passen in het geval het gaat om beschermde cultuurgoederen of erfgoedelementen onroerend door bestemming in een beschermd monument, en deze voorwaarde voor overleg in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 op te nemen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management en de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Art. 2. In artikel 3, §2, van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang, vervangen bij het decreet van 25 april 2014 en gewijzigd bij de decreten van 9 mei 2014 en 15 juli 2016, worden de woorden “de monumentenwetgeving of” geschrapt.

Art. 3. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt een hoofdstuk Vter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk Vter. Voorkoop”.

Art. 4. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk Vter, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 18quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18quinquies. §1. Als een beschermd voorwerp in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad openbaar wordt verkocht, heeft de Vlaamse Regering een voorkooprecht op het voormelde beschermde voorwerp. Het voormelde voorkooprecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod.

De verkoper of zijn gemachtigde brengt de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, uiterlijk dertig dagen voor de openbare verkoop op de hoogte van de veiling van een beschermd voorwerp en van de voorwaarden voor de toewijzing bij openbare verkoop. De voormelde kennisgeving heeft de waarde van een verkoopaanbod tegen het laatste rechtsgeldige bod dat op de openbare verkoop geformuleerd is.

De veilinghouder brengt de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, uiterlijk tien dagen na de toewijzing op de hoogte van het bedrag waarvoor het beschermde voorwerp aan de hoogste bieder is toegewezen.

Als de Vlaamse Regering haar voorkooprecht wil uitoefenen, neemt ze haar aankoopbeslissing binnen zestig dagen na de kennisgeving, vermeld in het derde lid. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, informeert de veilinghouder of de Vlaamse Regering

heeft beslist om tot aankoop over te gaan. Tot dan kan het topstuk niet vervreemd worden. In geval deze kennisgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht uit te oefenen, kan het topstuk niet meer vervreemd worden aan derden.

De veilinghouder brengt de verkoper of zijn gemachtigde ervan op de hoogte dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht op het beschermde voorwerp uit te oefenen.

De eigendom op het beschermd voorwerp gaat over naar de Vlaamse Gemeenschap op het moment dat deze de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald.

§2. In geval van een openbare verkoop van een beschermd voorwerp waarvan de Vlaamse Regering niet op de hoogte is gebracht, heeft de Vlaamse Regering het recht om in de rechten van de koper gesubrogeerd te worden. In geval van de voormelde subrogatie betaalt de Vlaamse Regering de koper de aankoopprijs, inclusief de kosten en belastingen die de koper betaald heeft, zonder dat ze de koper verdere verplichtingen of vergoedingen schuldig is.

Het subrogatierecht, vermeld in het vorige lid, verjaart drie jaar na de datum waarop de veiling en de identiteit van de koper van het beschermd voorwerp ter kennis kwamen van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed.

§3. Het voorkooprecht, vermeld in paragraaf 1, en het subrogatierecht, vermeld in paragraaf 2, zijn niet van toepassing op beschermde voorwerpen die tot het federale openbaar of privaat domein, of het openbaar of privaat domein van andere Gemeenschappen of Gewesten behoren.”

Art. 5. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hetzelfde hoofdstuk Vter een artikel 18sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18sexies. §1. Als een topstuk dat niet opgenomen is in de lijst in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, openbaar wordt verkocht, heeft de Vlaamse Regering een voorkooprecht op het voormelde topstuk. Het voormelde voorkooprecht wordt uitgeoefend tegen de prijs van het laatste rechtsgeldige bod.

§2. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, meldt de veilinghouder uiterlijk op de zitdag, na diens toewijzing van het topstuk, vermeld in paragraaf 1, dat ze aan de Vlaamse Regering zal voorstellen om van het voorkooprecht gebruik te maken.

Als de Vlaamse Regering haar voorkooprecht wil uitoefenen, neemt ze haar aankoopbeslissing binnen zestig dagen na de zitdag. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, informeert de veilinghouder of de Vlaamse Regering heeft beslist om tot aankoop over te gaan. Tot aan deze kennisgeving kan het topstuk, vermeld in paragraaf 1, niet vervreemd worden. In geval deze kennisgeving bepaalt dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht uit te oefenen, kan het topstuk niet meer vervreemd worden aan derden.

De veilinghouder brengt in voorkomend geval de verkoper of zijn gemachtigde ervan op de hoogte dat de Vlaamse Regering beslist heeft om haar voorkooprecht op het topstuk, vermeld in paragraaf 1, uit te oefenen.

De eigendom op het topstuk gaat over naar de Vlaamse Gemeenschap op het moment dat deze de vereiste vergoedingen volledig heeft betaald.

§3. Het voorkeopsrecht, vermeld in paragraaf 1, is niet van toepassing op topstukken die tot het federale openbaar of privaat domein, of het openbaar of privaat domein van andere Gemeenschappen of Gewesten behoren.”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hetzelfde hoofdstuk Vter een artikel 18septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 18septies. Het in artikel 18quinquies en artikel 18sexies vermelde voorkeopsrecht kan ook worden uitgeoefend voor rekening van collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel ingedeeld bij het landelijke of bovenlokale niveau als vermeld in artikel 24 van het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021.”.

Art. 7. Aan artikel 22, §1, van hetzelfde decreet wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° de personen die verzuimen de kennisgevingen, vermeld in artikel 18quinquies, §1, tweede, derde en vijfde lid, of artikel 18sexies, §2, derde lid, te doen, of het voorkeopsrecht of het subrogatierecht van de Vlaamse Regering, vermeld in artikel 18quinquies, §2, miskennen.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt een hoofdstuk VIIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk VIIbis. Bepalingen over de gegevensverwerking”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 10 maart 2023, wordt in hoofdstuk VIIbis, ingevoegd bij artikel 8, een artikel 26bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 26bis. §1. In dit artikel wordt verstaan onder algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

§2. Dit hoofdstuk betreft de verwerking van persoonsgegevens waarop artikel 21bis niet van toepassing is.

§3. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, met de volgende doelstellingen:

- 1° het roerend cultureel erfgoed behouden;
- 2° het secretariaat van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed waarnemen;
- 3° de bepalingen over het buiten de Vlaamse Gemeenschap brengen van topstukken en cultuurgoederen uitvoeren;
- 4° cultuurgoederen aanvaarden om de erfbelasting te betalen;
- 5° een voorkeopsrecht uitoefenen.

§4. Het Topstukkenfonds, vermeld in artikel 19, §1, van dit decreet, treedt op als de verwerkingsverantwoordelijke, vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens ter uitvoering van de taken, vermeld in artikel 19, §2, van dit decreet.

§5. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° eigenaars, bezitters en houders van beschermde voorwerpen en cultuurgoederen;
- 2° de leden van de Raad voor het behoud van het roerend cultureel erfgoed;
- 3° personen die betrokken zijn bij de aankoop en verkoop van topstukken;
- 4° erfgenamen, algemene legatarissen en begiftigden die betrokken zijn bij de inbetalinggeving van cultuurgoederen om de erfbelasting te betalen;
- 5° personen die vermeld worden in aanvragen en de bijlagen ervan;
- 6° de leden van het college van deskundigen.

§6. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° voor de categorieën van betrokkenen, vermeld in paragraaf 5, punt 1° en 4°:
 - a) de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;
 - b) de financiële gegevens;
 - c) de adres- en contactgegevens;
- 2° voor de categorie van betrokkenen, vermeld in paragraaf 5, punt 5°:
 - a) de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;
 - b) de tewerkstellingsgegevens;
 - c) de adres- en contactgegevens;
 - d) de gegevens over expertise;
- 3° voor de categorieën van betrokkenen, vermeld in paragraaf 5, punt 2°, 3° en 6°:
 - a) de identificatiegegevens, het rijksregisternummer of het identificatienummer van de sociale zekerheid en andere identificatiegegevens;
 - b) de financiële gegevens;
 - c) de tewerkstellingsgegevens;
 - d) de adres- en contactgegevens;
 - e) de gegevens over expertise.

§7. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, vraagt in eerste instantie de persoonsgegevens en andere gegevens op bij de authentieke gegevensbronnen, vermeld in artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 houdende de uitvoering van artikel III.66, III.67 en III.68 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Als de gegevens niet bij een authentieke gegevensbron teruggevonden kunnen worden, kan de administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, de voormelde gegevens verkrijgen bij de aanvrager.

De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, wisselt in het kader van de uitvoering van dit decreet minstens de volgende persoonsgegevens uit met de volgende instantie: het rijksregisternummer en de identificatiegegevens van de aanvragers met het Rijksregister van de natuurlijke personen.

De uitwisselingen van persoonsgegevens, vermeld in het tweede lid, vinden plaats met tussenkomst van de bevoegde dienstenintegratoren, vermeld in artikel 3 van het decreet van 13 juli 2012 houdende de oprichting en organisatie van een Vlaamse dienstenintegrator.

§8. De persoonsgegevens die conform dit artikel door de administratie en het Topstukkenfonds worden verwerkt, kunnen op basis van dit decreet uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de decretale taken. Na afloop van die tien jaar wordt conform artikel III.87, §1, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 een definitieve bestemming toegewezen.

§9. De administratie van de diensten van de Vlaamse Regering, bevoegd voor het roerend cultureel erfgoed, kan de gegevens van de betrokkenen bekendmaken met inachtneming van artikel 7 en 26.

- De bekendmaking, vermeld in het eerste lid, omvat de volgende informatie:
- 1° de voornaam en de familienaam van de natuurlijke personen voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
 - 2° de volledige officiële naam zoals die is ingeschreven, voor de begunstigden die een rechtspersoon zijn, voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
 - 3° de volledige naam van de vereniging zoals die is ingeschreven of anderszins officieel is erkend, voor de begunstigden die een vereniging van natuurlijke personen of rechtspersonen zonder eigen rechtspersoonlijkheid zijn voor de inrichting van de lijst en informatie over de toegekende subsidie, vermeld in artikel 10;
 - 4° de locatie waar het topstuk zich bevindt;
 - 5° de begunstigden en de bedragen die elke begunstigde van de subsidie, vermeld in artikel 10, heeft ontvangen, met uitzondering van subsidies aan natuurlijke personen en met uitzondering van subsidies die betrekking hebben op beschermde voorwerpen die niet publiek tentoongesteld of toegankelijk gemaakt zijn;
 - 6° de leden van de Topstukkenraad.

§10. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen voor de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, de beveiliging van de voormelde persoonsgegevens, en de passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, vermeld in de algemene verordening gegevensbescherming. De Vlaamse Regering kan de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens, vermeld in dit artikel, mogen worden verstrekt, nader omschrijven.”.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013

Art. 10. Artikel 6.4.5 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.4.5. De cultuurgoederen en erfgoedelementen, onroerend door bestemming in een beschermd monument, mogen niet worden verplaatst zonder toelating van het agentschap. De Vlaamse Regering kan de nadere regels daarvoor bepalen.

Voor de goederen, vermeld in het eerste lid, die ook beschermd zijn als topstuk op basis van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang:

- 1° is er voor handelingen aan die goederen geen toelating of advies als vermeld in artikel 6.4.4 van dit decreet vereist;
- 2° is er een toelating voor het verplaatsen als vermeld in het eerste lid vereist;
- 3° kunnen voor handelingen aan die goederen geen premies of subsidies op basis van hoofdstuk 10 van dit decreet worden toegekend en kan geen belastingvermindering worden verleend als vermeld in artikel 145/36 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.”.

Hoofdstuk 4. Slotbepaling

Art. 11. Dit decreet treedt in werking op 1 januari 2024.

Brussel, 22 december 2023.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur,
Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE